

p.č. Obor státní služby 48. Financování, řízení a sledování Společné zemědělské politiky

1.	Společná organizace trhů a její nástroje
2.	Fondy pro financování zemědělských výdajů v rámci Společné zemědělské politiky a porovnání financování Programu rozvoje venkova (PRV) a Strategického plánu SZP
3.	Obecné a specifické cíle Společné zemědělské politiky pro období 2023-2027
4.	Stručné zaměření specifických cílů EU v oblasti Společné zemědělské politiky
5.	Základní kapitoly (osnova) programového dokumentu, Strategického plánu SZP, vyplývající z přímo závazných předpisů EU
6.	Orgány působící v rámci implementační struktury Strategického plánu SZP a jejich působnost
7.	Komunitně vedený místní rozvoj a cíle (úkoly) Celostátní sítě pro venkov
8.	Systém monitorování a hodnocení Strategického plánu SZP
9.	Evidence půdy LPIS, k čemu slouží a na základě jakých principů funguje, zemědělské kultury evidované v LPIS; kontroly plnění podmínek způsobilosti za pomoci vesmírných družic Sentinel (tzv. MACH)
10.	Obecné charakteristiky plošných environmentálních plateb rozvoje venkova ve Strategickém plánu SZP
11.	Jednotná žádost a informační systém Fondu (tzv. Portál farmáře) – podání, změna a zpětvzetí žádostí
12.	Přímé platby – přehled, základní podpora příjmu pro udržitelnost, doplňková redistributivní podpora příjmu pro udržitelnost, doplňková podpora příjmu pro mladé zemědělce, platba pro malé zemědělce – podmínky způsobilosti pro platbu
13.	Ochrana trvalých travních porostů v rámci podmíněnosti
14.	Podmíněnost – DZES a PPH, sociální podmíněnost – oblasti působnosti, základní dělení, na co všechno se podmínky vztahují
15.	Přímé platby – schéma pro klima, životní prostředí a dobré životní podmínky zvířat (ekoschémata) – podmínky způsobilosti pro platbu
16.	AKIS – popis a vysvětlení zemědělského znalostního a inovačního systému
17.	Přímé platby – podpora příjmu vázaná na produkci – podporované komodity a podmínky způsobilosti pro platbu
18.	Přímé platby – finanční obálka a její rozdělení – převody, přiděly na jednotlivé platby
19.	Zápis dílů půdních bloků do LPIS a aktualizace LPIS (z pohledu platební agentury a z pohledu uživatelů)
20.	SZIF – základní organizační struktura, rozsah činností – úloha platební agentury

1. Společná organizace trhů a její nástroje

Společná organizace trhů (SOT) se vztahuje na vybrané zemědělské komodity, u nichž jsou závazným způsobem stanovena společná pravidla platná pro všechny členské státy Evropské Unie (EU).

Základní legislativní rámec je definován Nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013 ze dne 17. prosince 2013, ve znění pozdějších předpisů, zejména Nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2117 ze dne 2. prosince 2021.

Pro různé zemědělské komodity jsou dále definovány různé intervence v rámci „Strategického plánu Společné zemědělské politiky na období 2023-2027 pro Českou republiku“ v kapitole „5.2. Odvětvové intervence.“

Cílem výše uvedeného nařízení je zejména:

- stabilizovat trhy a zabránit eskalaci tržních krizí poskytnutím záchranné sítě zemědělským trhům prostřednictvím nástrojů tržní intervence (veřejná intervence a podpora soukromého skladování) a výjimečných opatření. Stanoví rovněž nezbytná opatření pro transparentnost trhu, která zemědělcům umožní přijímat lepší rozhodnutí o výrobě a investicích s ohledem na vývoj trhu
- zlepšit produktivitu a kvalitu na úrovni výroby, zvýšit poptávku a pomoci zemědělským odvětvím EU lépe se přizpůsobit tržním změnám a zvýšit jejich konkurenceschopnost prostřednictvím podpory pro konkrétní odvětví (zejména pro ovoce a zeleninu a víno).
- usilovat o podporu spolupráce v rámci potravinového dodavatelského řetězce prostřednictvím organizací producentů a mezioborových organizací (organizace, které zastupují subjekty potravinového dodavatelského řetězce zapojené do produkce produktů, obchodování s nimi anebo jejich zpracování v konkrétních odvětvích)

Podpory SOT jsou financovány z Evropského záručního zemědělského fondu (EZZF), některé jsou spolufinancovány z rozpočtu ČR.

Nástroje SOT jsou používány na vnitřním trhu EU a také při obchodu se státy mimo EU. Mezi používané patří tržní opatření, školní projekt, propagace zemědělských produktů, mimořádná opatření, sledování trhů, licence/celní kvóty a záruky.

I. Vnitřní rozměr – vnitřní trh

A. Tržní opatření

1. Uznávání organizací producentů (mléko, ovoce, zelenina, vejce, brambory, okrasné rostliny, hovězí maso, vepřové maso, mák)

Organizace producentů je tvořena sdruženými producenty konkrétních produktů za účelem získání určitých výhod. Základním cílem pro zakládání organizací producentů je posílit postavení producentů v potravinovém řetězci, zajistit jim rentabilní rozvoj výroby a lepší vyjednávací sílu soustředěním nabídky vůči zpracovatelům společným uváděním produktů na trh, vytvořit lepší prostředí pro přizpůsobování poptávky, optimalizaci produkčních nákladů a zajišťování stálosti cen jednotlivých producentů.

V případě odvětví ovoce, zeleniny, brambor, vajec a okrasných rostlin spočívá další výhoda v získání finanční podpory na vynaložené výdaje spojené s produkcí a uváděním na trh zemědělských komodit nebo produktů.

V případě odvětví mléka spočívá další výhoda organizace producentů v možnosti smluvního jednání o cenách mléka, a to až do výše 33 % podílu na celkové roční produkci mléka v ČR.

2. Intervence v odvětví ovoce a zeleniny, brambor, vajec a okrasných rostlin

Podpory/Intervence jsou určeny uznaným organizacím producentů, které předkládají konkrétní operační program složený z různých výdajů v rámci různých intervencí na období tří až sedmi let. Jedná se zejména o následující intervence: investice a výzkum, poradenství a technickou pomoc, odbornou přípravu a školení, ekologickou nebo integrovanou produkci, odbyt produkce, propagaci, kvalitu produkce, systémy certifikace, zmírňování změny klimatu a prevenci krizí a řízení

rizik. Na základě jeho projednání a schválení uskutečňují organizace producentů v průběhu let jednotlivé činnosti. Finanční podpora je vyplácena na základě doložení vynaložených a po posouzení také způsobilých výdajů.

3. Soukromé skladování (mléčné produkty, maso, cukr)

Podporu soukromého skladování vyhledává Evropská komise v případě, že dojde k výrazné nerovnováze na trhu. Zmírnění nerovnováhy je dosahováno stažením zemědělských produktů z trhu prostřednictvím uskladnění na určitou dobu.

4. Intervenční nákup, skladování a prodej (obilovin, másla, sušeného odstředěného mléka, hovězího masa)

Prostřednictvím intervenčních opatření dochází k odčerpávání přebytků z volného trhu za stanovené intervenční ceny, čímž dochází k naplnění funkce záchranné sítě pro zemědělce. Intervenční cena poskytuje jistotu, že pokud se nepodaří uplatnit zboží na volném trhu, lze jej prodat alespoň za cenu intervenční.

5. Intervence v odvětví včelařství

Podpory/Intervence jsou určeny registrovaným chovatelům včel v ČR na následující opatření: investice do hmotného majetku, boj proti včelím nákazám, racionalizace kočování včelstev, analýza včelích produktů, plemenářské práce. Chovatelé uplatňují nároky na dotaci prostřednictvím uznaných žadatelů (včelařských spolků) nebo u opatření investice do hmotného majetku a racionalizace kočování včelstev přímo podáním žádosti na Portálu farmáře. Dále mají možnost se účastnit podporovaných aktivit v rámci opatření školení pro včelaře a výstavnictví, které je rozděleno na podopatření: pořádání vzdělávacích akcí pro chovatele včel, vedení včelařských kroužků pro děti a mládež do 18 let a pořádání výstavy nebo účast na výstavě jako vystavovatel. Uvedená opatření jsou určena pro uznané žadatele (školy a včelařské spolky).

6. Intervence v odvětví vína

Podpory/intervence směřující do opatření „Restrukturalizace a přeměna vinic“ je určena vinohradníkům (subjektům produkujícím hrozny) a cílem je přispět na část nákladů spojených s výsadbou nebo dosadbou vinice, případně se změnou typu opěrné konstrukce. Podpora směřující do opatření „Investice“ je určena vinařům (výrobcům vinařských produktů) a cílem je přispět na část nákladů spojených s pořízením vinařské technologie (filtr na víno, lis na hrozny, dřevěný sud/nádoba o objemu nejméně 600 litrů, speciální kvasná nádoba).

B. Školní projekt Ovoce, zelenina a mléko do škol

Školní projekt je určen žákům prvního stupně základních škol, jehož cílem je podpora zdravé výživy dětí a zvýšení konzumace podporovaných produktů. Projekt „Ovoce a zelenina do škol“ podporuje dodávky čerstvého ovoce a zeleniny, 100 % ovocných a zeleninových šťáv, salátů, ovocných protlaků, vše bez přidaného cukru, sladidel, konzervantů a dochucovadel. Projekt „Mléko do škol“ podporuje dodávky čerstvého neochuceného mléka a mléčných výrobků, ochucené mléčné výrobky jsou podporovány pouze jako doplněk v rámci doprovodných vzdělávacích opatření. Subjekty, které jsou schváleny, zajišťují dodávky produkty a výrobků do škol v obou částech školního projektu žákům zdarma. Odebírat je může každá základní škola, která má zájem o účast v projektu a uzavře smlouvu o dodávání s jedním ze schválených žadatelů. Mimo dodávky do škol v obou částech projektu zajišťují schválení žadatelé doprovodná vzdělávací opatření, která mají za cíl zvyšovat znalost žáků o zdravotní prospěšnosti konzumace podporovaných produktů a dále o zemědělské výrobě.

C. Propagace zemědělských produktů (med, mléko, mléčné výrobky, řepkový olej, zelenina)

Propagace zemědělských produktů je podporována prostřednictvím informačních a propagačních programů, které jsou prováděny způsobilými žadateli dle nařízení EU. Evropská komise vyhledává pro každý rok Roční pracovní program, v rámci kterého jsou upřesněny možnosti pro podání žádostí o propagační programy ve vztahu k jednotlivým zemědělským produktům, cílovým trhům a dalším možným kritériím včetně finančních alokací. Žadatelé z České republiky mají možnost využívat podpory k realizaci propagačních programů, jejichž cílem je marketing a zlepšení odbytu

zemědělských a některých potravinářských produktů jak na společném trhu, tak na trzích třetích zemí.

D. Sledování trhů

1. Sledování trhu s cukrem, bioethanolem, melasou, isoglukózou

Produkční kvóty cukru byly ukončeny v EU v roce 2017, v současnosti je zachován pouze systém sledování produkce. Ten představuje povinnost výrobců cukru, bioethanolu, melasy a isoglukózy pravidelně předávat informace o cenách, zásobách, produkci a sklizni. Uvedené informace jsou využívány v rámci EU.

2. Sledování trhu s mlékem

Na základě ukončení produkčních kvót v EU v roce 2015 došlo k nastavení systému sledování tržní produkce mléka. Měsíčně jsou sledovány dodávky syrového kravského mléka od producentů prvním kupujícím. Ročně je sledována produkce mléka a mléčných výrobků prodaných v rámci přímého prodeje spotřebitelům. Na úrovni EU byla zřízena monitorovací agentura Milk Market Observatory, která uveřejňuje na svých webových stránkách informace o vývoji produkce, cenách mléka a mléčných výrobků, evropských a světových vývojových trendech a další aktuální analýzy trhu.

E. Mimořádná opatření

Mimořádná opatření jsou vyhlašována Evropskou komisí v souvislosti s narušením konkrétních zemědělských trhů. V rámci České republiky došlo v minulých letech k využití mimořádných podpor pro odvětví ovoce, zeleniny, prasnic, krav chovaných v systému chovu s tržní produkcí mléka, kuřat chovaných na maso, jablek, vajec, konzumních brambor a chmele.

II. Vnější rozměr – obchod se zeměmi mimo EU

Licence/Celní kvóty (rýže, cukr, mléčné produkty, konopí, ovoce, zelenina, maso, vejce)

Dovoz/vývoz vybraných zemědělských produktů ze třetích zemí do EU a z EU do třetích zemí podléhá povinnosti předložit dovozní nebo vývozní licenci. Dovozní nebo vývozní licence uděluje povolení a zakládá závazek dovážet nebo vyvážet na základě licence a během doby její platnosti přesně určené množství daných produktů.

Celní kvóty pro dovoz a vývoz zemědělských produktů spravuje Evropská Komise – Generální ředitelství pro zemědělství a rozvoj venkova. Celní kvóty v rámci EU jsou stanoveny na základě mezinárodních dohod se třetími zeměmi.

V případě některých podpor a opatření (licence, propagační programy, intervenční nákup/prodej, soukromé skladování, rozvoj venkova), vyžadují právní předpisy Evropské Unie složení záruky. **Záruky** slouží pro zajištění, že podmínky stanovené legislativou Evropské Unie pro dané opatření budou splněny. Po splnění podmínek je záruka vrácena. V případě nesplnění podmínek záruka propadne úplně nebo částečně v poměru k nesplněným podmínkám ve prospěch buď rozpočtu Evropské Unie nebo do rozpočtu České republiky.

2. Fondy pro financování zemědělských výdajů v rámci Společné zemědělské politiky a porovnání financování Programu rozvoje venkova (PRV) a Strategického plánu SZP

Financování Společné zemědělské politiky tradičně zajišťoval jediný fond, a to Evropský zemědělský orientační a záruční fond (EZOZF), který byl 1. ledna 2007 nahrazen Evropským zemědělským záručním fondem (EZZF) a Evropským zemědělským fondem pro rozvoj venkova (EZFRV).

Právní základ:

Čl. 40 odst. 3 Smlouvy o fungování EU

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2021/2116, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2021/2115 a nařízení Rady (EU, EURATOM) č. 2020/2093.

Vývoj finančního rámce pro zemědělství.

Společná zemědělská politika (SZP) byla vytvořena v roce 1962 a byla budována okolo Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu (EZOZF). V roce 1964 byl fond rozdělen do dvou sekcí – záruční sekce a orientační sekce, které se řídily rozdílnými pravidly.

- Záruční sekce, která měla jednoznačně větší důležitost, byla určena k financování výdajů plynoucích z provádění tržní a cenové politiky. Tyto výdaje nelze předvídat, neboť jejich výše závisí na četných proměnných okolnostech, jako jsou změny v oblasti klimatu a zdraví, vývoj poptávky, mezinárodní ceny atd., a proto jsou v průběhu rozpočtového roku upravovány pomocí opravných nebo dodatečných rozpočtů, jejichž cílem je přizpůsobit výši prostředků skutečným potřebám. Záruční sekce EZOZF zpravidla financovala veškeré intervenční zásady na trhu.
- Orientační sekce se podílela na financování činností v rámci strukturální politiky a politiky rozvoje venkova. Na rozdíl od záruční sekce se orientační sekce EZOZF řídila zásadou spolufinancování.

Za účelem zpomalení růstu výdajů SZP byly přidělené prostředky od roku 1988 podřízeny přísné rozpočtové kázní, a to tak, že byla na několik let stanovena zemědělská směrná částka. Tento vývoj (tj. regulace výdajů na SZP) pokračoval i v dalších letech a v současné době je upraveno nařízením Rady č. 2020/2093, kterým se stanoví víceletý finanční rámec na období 2021–2027.

Revize financování SZP byla provedena již v nařízení (ES) č. 2005/1290, které rozdělilo EZOZF na dva samostatné fondy, Evropský zemědělský záruční fond (EZZF), určený k financování intervenčních zásahů na trhu a podpory příjmů (přímé platby) a Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EZFRV). Pro programové období 2023–2027 je tato úprava zakotvena v nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2021/2116. Víceletý finanční rámec pro zemědělství umožní převody mezi jednotlivými pilíři (převody ve prospěch politiky rozvoje venkova, ale výše bude do značné míry závislá nejenom na rozhodnutí členského státu, ale i na zajištění prostředků ve státním rozpočtu).

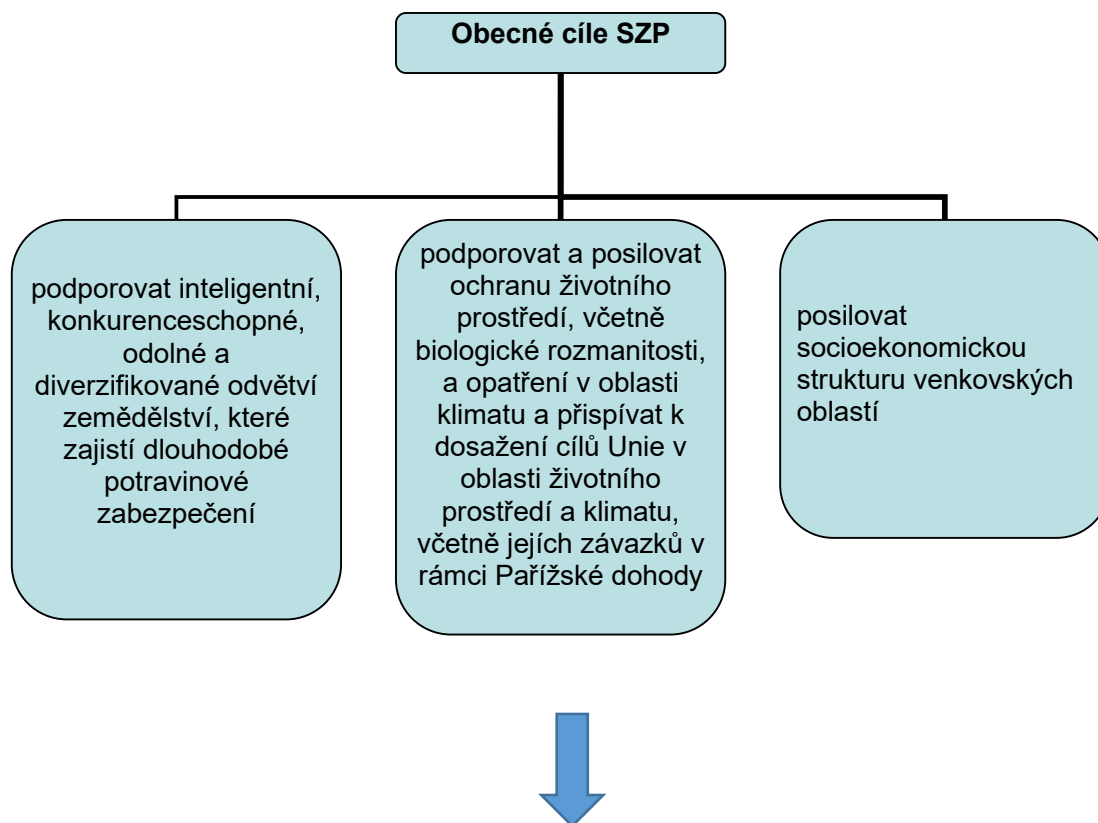
Financování PRV bylo zajišťováno pouze z EZFRV.

Strategický plán SZP na období 2023–2027 zahrnuje nejen podporu rozvoje venkova (bývalý PRV), ale i podporu přímých plateb a společných organizací trhů. Finanční rámec proto tvoří zdroje z obou fondů EZFRV i EZZF.

3. Obecné a specifické cíle Společné zemědělské politiky pro období 2023–2027

Po více než 50 let je Společná zemědělská politika (SZP) nejdůležitější společnou politikou Evropské unie. Hlavní cíle SZP stanovené v Římské smlouvě (zvyšování pracovní produktivity v zemědělství, zabezpečení přiměřené životní úrovně a růstu příjmů osob pracujících v zemědělství, stabilizace trhu se zemědělskými produkty a potravinami, zajištění dostatečné zemědělské výroby, vyrovnávání případných meziročních výkyvů zemědělské produkce a zaručení potravinové soběstačnosti států zúčastněných ve společné zemědělské politice a stanovení optimálních cen zemědělských výrobků přijatelných pro konečné spotřebitele) si zachovaly svůj význam po celou dobu. Nicméně samotná SZP se vyvíjela a reforma nastoupená počátkem 90. let 20. století vedla k nové struktuře politiky, která odrážela měnící se ekonomickou, environmentální i politickou situaci působící na zemědělství v EU, a ke změnám v zemědělském, potravinářském a lesnickém odvětví i ve venkovských oblastech.

Ve sdělení EK z roku 2017 „Budoucnost potravinářství a zemědělství“ jsou stanoveny výzvy, cíle a směry SZP po roce 2020. Mezi tyto cíle patří, aby byla SZP více zaměřena na výsledky a tržně orientována, aby se urychlila modernizace a udržitelnost, včetně hospodářské, sociální, environmentální a klimatické udržitelnosti zemědělských, lesnických a venkovských oblastí a přispělo se ke snížení administrativní zátěže pro příjemce v souvislosti s právními předpisy Unie.

Obecných cílů se dosahuje prostřednictvím těchto specifických cílů:

- 1) podporovat ekonomicky udržitelný zemědělský příjem a odolnost odvětví zemědělství v celé Unii s cílem zlepšit dlouhodobé potravinové zabezpečení a zemědělskou rozmanitost, jakož i zajistit hospodářskou udržitelnost zemědělské produkce v Unii;
- 2) posilovat tržní orientaci a zvyšovat konkurenceschopnost zemědělských podniků v krátkodobém i dlouhodobém horizontu, včetně většího zaměření na výzkum, technologie a digitalizaci;
- 3) zlepšovat postavení zemědělců v hodnotovém řetězci;
- 4) přispívat ke zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně, mimo jiné snižováním emisí skleníkových plynů a zvyšováním míry sekvence uhlíku, a prosazovat udržitelnou energii;
- 5) podporovat udržitelný rozvoj a účinné hospodaření s přírodními zdroji, jako je voda, půda a ovzduší, a to i snížením závislosti na chemických látkách;
- 6) přispívat k zastavení úbytku biologické rozmanitosti a k obratu tohoto trendu, posilovat ekosystémové služby a zachovat stanoviště a krajiny;
- 7) získávat a udržet mladé zemědělce a nové zemědělce a usnadňovat udržitelný rozvoj podnikání ve venkovských oblastech;
- 8) podporovat zaměstnanost, růst, genderovou rovnost, včetně účasti žen v zemědělství, sociální začleňování a místní rozvoj ve venkovských oblastech, včetně oběhového biohospodářství a udržitelného obhospodařování lesů;
- 9) zlepšovat reakci zemědělství Unie na společenskou poptávku týkající se potravin a zdraví, včetně vysoce kvalitních, bezpečných a výživných potravin vyrobených udržitelným způsobem, omezit plýtvání potravinami, jakož i zlepšit životní podmínky zvířat a eliminovat antimikrobiální rezistenci.

Cíle 1-9 doplňuje a propojuje průřezový cíl (SC X), spočívající v modernizaci odvětví prostřednictvím podpory a sdílení znalostí, inovací a digitalizace v zemědělství a ve venkovských oblastech a napomáhání k jejich realizaci v praxi.

4. Stručné zaměření specifických cílů EU v oblasti Společné zemědělské politiky

Obecných cílů se dosahuje prostřednictvím těchto specifických cílů:

SC 1

podporovat ekonomicky udržitelný zemědělský příjem a odolnost odvětví zemědělství v celé Unii s cílem zlepšit dlouhodobé potravinové zabezpečení a zemědělskou rozmanitost, jakož i zajistit hospodářskou udržitelnost zemědělské produkce v Unii

Hlavní intervence:

Základní podpora příjmu pro udržitelnost (BISS)

Doplňková redistributivní podpora příjmu pro udržitelnost (CRISS)

Podpora příjmu vázaná na produkci (CIS)

Oblasti s přírodními a jinými omezeními (ANC)

Oblasti Natura 2000 na zemědělské půdě (Natura 2000);

SC 2

posilovat tržní orientaci a zvyšovat konkurenceschopnost zemědělských podniků v krátkodobém i dlouhodobém horizontu, včetně většího zaměření na výzkum, technologie a digitalizaci

Hlavní intervence:

Investice do zemědělských podniků

Investice do zpracování zemědělských produktů

Technologické investice v lesním hospodářství

Investice do lesnické infrastruktury

SOT sektor včelařství – investiční intervence;

SC 3

zlepšovat postavení zemědělců v hodnotovém řetězci

Hlavní intervence:

Investice do zpracování zemědělských produktů

SOT sektor ovoce a zelenina

SOT sektor vejce

SOT sektor okrasné rostliny;

SC 4

přispívat ke zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně, mimo jiné snížením emisí skleníkových plynů a zvyšováním míry sekvestrace uhlíku, a prosazovat udržitelnou energii

Hlavní intervence:

Agro-environmentálně klimatická opatření (AEKO)

Zalesňování zemědělské půdy

Investice do obnovy kalamitních ploch;

Technologie snižující emise GHG a NH₃

Režimy pro klima a životní prostředí (Ekoplatba)

SC 5

podporovat udržitelný rozvoj a účinné hospodaření s přírodními zdroji, jako je voda, půda a ovzduší, a to i snížením závislosti na chemických látkách

Hlavní intervence:

Agro-environmentálně klimatická opatření (AEKO)

Ekologické zemědělství (EZ)

Pozemkové úpravy;

Režimy pro klima a životní prostředí (Ekoplatba)

SC 6

přispívat k zastavení úbytku biologické rozmanitosti a k obratu tohoto trendu, posilovat ekosystémové služby a zachovat stanoviště a krajiny

Hlavní intervence:

Agro-environmentálně klimatická opatření (AEKO)

Lesnicko-environmentální platby
Přeměna porostů náhradních dřevin;
Režimy pro klima a životní prostředí (Ekoplatba)

SC 7

získávat a udržet mladé zemědělce a nové zemědělce a usnadňovat udržitelný rozvoj podnikání ve venkovských oblastech

Hlavní intervence:

Zahájení činnosti mladého zemědělce

Doplňková podpora příjmu pro mladé zemědělce;

SC 8

podporovat zaměstnanost, růst, genderovou rovnost, včetně účasti žen v zemědělství, sociální začleňování a místní rozvoj ve venkovských oblastech, včetně oběhového biohospodářství a udržitelného obhospodařování lesů

Hlavní intervence:

LEADER

Investice do nezemědělských činností;

SC 9

zlepšovat reakci zemědělství Unie na společenskou poptávku týkající se potravin a zdraví, včetně vysoce kvalitních, bezpečných a výživných potravin vyprodukovaných udržitelným způsobem, omezit plýtvání potravinami, jakož i zlepšit životní podmínky zvířat a eliminovat antimikrobiální rezistenci

Hlavní intervence:

Dobré životní podmínky zvířat

Zvýšení obranyschopnosti v chovu prasat vakcinací;

SC X

průřezový cíl spočívající v modernizaci odvětví prostřednictvím podpory a sdílení znalostí, inovací a digitalizace v zemědělství a ve venkovských oblastech a napomáhání k jejich realizaci v praxi

Hlavní intervence:

Podpora operačních skupin a projektů EIP

Podpora poradenství

Podpora vzdělávání.

Dosažení cílů se posuzuje na základě výsledkových ukazatelů uvedených v příloze I nařízení EP a Rady č. 2021/2115.

5. Základní kapitoly (osnova) Strategického plánu SZP vyplývající z přímo závazných předpisů EU

Členské státy předloží obsah strategického plánu SZP podle struktury dané v příloze I prováděcího nařízení (EU) č. 2021/2289 (zde uvádíme jen základní strukturu, popis požadavků viz text nařízení).

1. Strategické prohlášení

V přehledu strategického plánu SZP je uvedeno, čeho chce SZP na území členského státu dosáhnout. Přehled se zaměří na hlavní očekávané výsledky a intervence, včetně příslušných prvků struktury ekologizace, s ohledem na zjištěné potřeby a také shrne klíčová rozhodnutí týkající se finančních přidělů. Ukáže, jak spolu jednotlivé aspekty vzájemně souvisejí. Může zde být zdůrazněno, jak byly řešeny hlavní prvky uvedené v doporučeních Komise pro strategický plán SZP.

2. Posouzení potřeb, intervenční strategie, kontextové ukazatele a plán cílů

3. Konzistentnost strategie

3.1 Přehled struktury environmentálních a klimatických prvků

3.2 Přehled relevantních intervencí a podmínek pro mladé zemědělce

3.3 Přehled vztahu mezi podporou příjmu vázanou na produkci a směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES

3.4 Přehled, pokud jde o cíl spravedlivějšího rozdělení a účinnějšího a účelnějšího zacílení podpory příjmu

3.5 Přehled odvětvových intervencí

3.6 Přehled intervencí, které přispívají k zajištění uceleného a integrovaného přístupu k řízení rizik

3.7 Interakce mezi vnitrostátními a regionálními intervencemi a prvky

3.8 Přehled příspěvku k cíli zlepšení dobrých životních podmínek zvířat a boje proti antimikrobiální rezistenci podle čl. 6 odst. 1 písm. i) nařízení (EU) 2021/2115

3.9. Vysvětlení, jak intervence a prvky společné pro několik intervencí přispívají ke zjednodušení pro konečné příjemce a ke snížení administrativní zátěže

4. Prvky společné pro několik intervencí

4.1 Definice a minimální požadavky

4.2 Prvky spojené s intervencemi ve formě přímých plateb

4.3 Technická pomoc

4.4 Síť pro SZP

4.5 Koordinace, vymezení a komplementarita EZFRV a jiných fondů Unie působících ve venkovských oblastech

4.6 Finanční nástroje

4.7 Společné prvky pro intervence pro rozvoj venkova nebo intervence v určitých odvětvích

5. Popis intervencí

6. Finanční plán

7. Správní a koordinační struktura

8. Modernizace: AKIS a digitalizace

9. Přílohy ke strategickému plánu SZP

- Příloha I o hodnocení ex ante a o strategickém posuzování vlivů na životní prostředí (SEA) podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/42/ES(10)
- Příloha II o analýze SWOT aktuální situace v oblasti, již se strategický plán SZP týká
- Příloha III o konzultacích s partnery
- Příloha IV o intervencích pro zvláštní platbu na bavlnu
- Příloha V o doplňkovém vnitrostátním financování
- Příloha VI o přechodné vnitrostátní podpoře (je-li relevantní)

Aktuální znění schváleného Strategického plánu je zveřejněno na internetových stránkách Ministerstva zemědělství: [Programový dokument | MZe](#)

6. Orgány působící v rámci implementační struktury Strategického plánu SZP a jejich působnost

Členské státy pro svůj strategický plán SZP určí:

- a) **řídící orgán**, který odpovídá za účelné, účinné a správné řízení a provádění Strategického plánu SZP
- b) **akreditovanou platební agenturu** ve smyslu článku 9 nařízení (EU) č. 2021/2116;
- c) **certifikační subjekt** ve smyslu článku 9 nařízení (EU) č. 2021/2116.

Řídící orgán

Řídícím orgánem pro Strategický plán SZP (ŘO SP SZP) je podle usnesení vlády č. 685 z 30. září 2019 ustanoveno Ministerstvo zemědělství.

ŘO SP SZP odpovídá za účinné, účelné a správné řízení a provádění Strategického plánu SZP. Zajišťuje:

- zpracování strategického dokumentu (včetně případných revizí a aktualizací) ve spolupráci s příslušnými partnery a jeho předložení EK;
- soulad předběžného hodnocení podle článku 139 nařízení (EU) č. 2021/2115 se systémem hodnocení a monitorování a odpovídá za předložení hodnocení Komisi;
- zavedení plánu hodnocení podle čl. 140 nařízení (EU) č. 2021/2115 a soulad hodnocení se systémem monitorování a hodnocení a předkládá je monitorovacímu výboru a Komisi;
- zpracování národních prováděcích předpisů k provádění Strategického plánu SZP (Pravidla, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotace na projekty rozvoje venkova v rámci SP SZP, nařízení vlády) ve spolupráci s platební agenturou, které detailně upravují a zpřesňují podmínky pro poskytování dotace;
- zavedení účinných opatření na přezkum stížností týkajících se Strategického plánu SZP ve spolupráci s platební agenturou;
- výkon činnosti odvolacího orgánu, který přezkoumává napadená rozhodnutí SZIF – platební agentury;
- koordinaci kontrol podmíněnosti;
- delegování na platební agenturu zřízení a správy elektronického systému pro záznam, uchování, správu a vykazování statistických údajů o plánu a jeho provádění, které jsou potřebné pro sledování a hodnocení;
- zřízení Monitorovacího výboru a poskytování informací a dokumentů potřebných k monitorování provádění plánu z hlediska jeho specifických cílů a priorit Monitorovacím výborem;
- vypracování výroční zprávy o výkonnosti včetně souhrnných monitorovacích tabulek (ve spolupráci s platební agenturou) a po konzultaci s Monitorovacím výborem zajišťuje předložení Komisi; v případě připomínek Komise zajišťuje realizaci relevantních následných kroků;
- poskytnutí všech potřebných informací, zejména o postupech a veškerých kontrolách prováděných v souvislosti s operacemi vybranými pro financování pro platební agenturu před schválením plateb;
- propagaci Strategického plánu SZP, i prostřednictvím Národní sítě pro SZP (Celostátní sítě pro venkov), a to informováním potenciálních příjemců, profesních organizací, hospodářských a sociálních partnerů, subjektů podílejících se na prosazování rovnosti žen a mužů a dotčených nevládních organizací, včetně ekologických organizací, o možnostech, které Strategický plán SZP nabízí, a o pravidlech pro získání přístupu k financování ze Strategického plánu SZP a rovněž informováním příjemců a široké veřejnosti o podpoře Unie;
- informovanost příjemců podpory z EZFRV v rámci projektových intervencí rozvoje venkova o povinnosti informovat o skutečnosti, že obdrželi finanční podporu za použití znaku Unie a dle pravidel stanovených Komisí.

Platební agentura

Platební agenturou ve smyslu čl. 9 horizontálního nařízení (EU) č. 2021/2116 (dále jen „PA“), tedy subjektem členského státu pověřeným řízením a kontrolou výdajů, byl určen usnesením vlády č. 685 ze dne 30. září 2019 Státní zemědělský intervenční fond (dále jen „SZIF“).

SZIF je právnickou osobou vzniklou na základě zákona č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu v aktuálním znění. Na základě §2 odstavec 2 e zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, má kompetence provádět opatření v rámci společných organizací trhu se zemědělskými výrobky a potravinami a přímých podpor a opatření k rozvoji venkova.

Organizační struktura SZIF zahrnuje centrální pracoviště v Praze i regionální pracoviště na úrovni NUTS 2 (7 pracovišť) pokrývající všechny regiony NUTS 2 České republiky.

SZIF, jakožto akreditovaná platební agentura, zajišťuje provádění plateb, sděluje a uchovává o nich informace a poskytuje záruky, že:

- oprávněnost žádostí a přidělování podpory v rámci Strategického plánu SZP, stejně jako soulad žádostí s pravidly Unie, jsou kontrolovány před autorizací platby;
- provedené platby jsou správně a úplně zaúčtovány;
- jsou prováděny kontroly stanovené právními předpisy Unie;
- požadované doklady jsou předkládány ve lhůtách a ve formě stanovené právními předpisy Unie a ČR;
- doklady jsou přístupné a uchovávány tak, že je zaručena jejich úplnost, platnost a čitelnost po celou dobu, včetně dokladů uchovávaných v elektronické podobě ve smyslu právních předpisů Unie.

SZIF z pohledu provádění opatření SP SZP dále zajišťuje:

- postupy stanovené kapitolou II hlavy II nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2116 ze dne 2. prosince 2021 o financování, řízení a sledování společné zemědělské politiky a zrušení nařízení (EU) č. 2013/1306 s výjimkou postupů upravených zákonem č. 252/1997 Sb., o zemědělství;
- metodické řízení administrace a kontroly implementace intervencí s cílem zajistit jednotný přístup ve všech regionech NUTS 2 (mj. integrované postupy příjmu a zpracování žádostí, provádění administrativních kontrol, metodika provádění a vyhodnocování kontrol na místě);
- existenci (vývoj a trvalou údržbu) vhodného a bezpečného elektronického systému pro záznam, uchovávání, správu a vykazování statistických údajů o programu a jeho provádění, které jsou zapotřebí pro účely monitorování a hodnocení podpor poskytovaných v rámci intervencí SP SZP (data o administraci, kontrole, výplatě, zaúčtování podpor a vykázání plateb EK), a zejména informací potřebných ke sledování pokroku na základě stanovených cílů a priorit;
- příjem žádostí o podporu v rámci intervencí SP SZP, jejich zadávání do informačního systému (včetně zadávání sebraných dat pro monitorování a hodnocení k jednotlivým žádostem do informačního systému);
- administrativní kontrolu a sledování souladu projektů, jež jsou předmětem podaných žádostí, s právními předpisy a pravidly SP SZP;
- provádění výběru subjektů pro kontrolu na místě na základě zpracovaných analýz rizik a způsobem v souladu s právními předpisy EU;
- zhodnocení ověřitelnosti a kontrolovatelnosti jednotlivých intervencí s cílem minimalizovat riziko chybovosti (ve spolupráci s řídicím orgánem);
- sestavení plánu kontrol, jeho dodržování a aktualizaci;
- provádění a vyhodnocení kontrol na místě u žadatelů dle stanoveného plánu v souladu s platnou právní úpravou Unie;
- uzavírání dohod o delegování vybraných činností na jiné orgány státní správy, pokud to je delegovaná činnost nutná pro efektivní výkon kontrolních činností;

- vydávání rozhodnutí konečným příjemcům podpory u plošných opatření nebo uzavírání smluv (dohod) u opatření projektového charakteru s příjemci podpory, které zahrnují stanovený objem finančních prostředků a podmínky, za nichž jsou tyto prostředky z fondu EZFRV a z národních zdrojů ČR poskytovány;
- provádění plateb na základě vydaných rozhodnutí nebo smluv ;
- spolupráci s řídicím orgánem při přípravě podkladů pro výroční zprávy o výkonnosti SP SZP;
- informace pro žadatele o podporu v rámci intervencí SP SZP související s výkonem funkce platební agentury, zejména s ohledem na podmínky a prostředky podávání žádostí a jejich náležitosti;

Certifikační subjekt

Certifikační subjekt pro Strategický plán SZP byl ustanoven na základě výsledků výběrového řízení, kde byla z uchazečů vybrána firma Ernst & Young Audit, s.r.o.

Jeho úkolem je posuzovat zejména, zda výkazy platební agentury podávají věrný a poctivý obraz skutečnosti, řádně fungují správní orgány výše uvedené, jsou zavedeny správní systémy pro plnění základních požadavků Unie a zprávy o výkonnosti, co se týká ukazatelů výstupu a výsledků, jsou správné.

KOMUNITNĚ VEDENÝ MÍSTNÍ ROZVOJ (CLLD)

Právní základ pro Strategický plán SZP 2023-2027 (SP SZP):

Čl. 77 Nařízení EP a Rady (EU) 2021/2115 ze dne 2. prosince 2021

Čl. 31-34 Nařízení EP a Rady (EU) 2021/1060 ze dne 24. června 2021

Hlavním cílem CLLD je intenzivně podporovat rozvoj určitého území prostřednictvím místních obyvatel na základě tzv. metody LEADER. Jedná se o podporu v rámci tzv. přístupu zdola nahoru prostřednictvím místních akčních skupin (dále jen „MAS“). V případě ČR je do financování CLLD zapojeno více programů.

Do CLLD jsou pro období 2021–2027 zapojeny tyto programy: SP SZP, Integrovaný regionální operační program, Operační program Zaměstnanost+, Operační program Životní prostředí a Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost. Dalším programem zapojeným do implementace CLLD je Operační program Technická pomoc, který poskytuje podporu administrativních a animačních činností MAS při realizaci strategií CLLD. Gestorem a koordinátorem implementace integrovaných nástrojů, a tedy i CLLD je Ministerstvo pro místní rozvoj (dále jen „MMR“), odbor regionální politiky. Postupy implementace CLLD upravuje Metodický pokyn pro využití integrovaných nástrojů a regionálních akčních plánů v programovém období 2021–2027.

MAS mohou mít jednu z následujících právních forem: spolek, ústav nebo obecně prospěšná společnost. Členy/partnery MAS jsou obce, NNO, místní podnikatelé apod. MAS realizují své strategie na území vymezeném v rámci standardizace a specifikované ve strategii. Jedná se o venkovská území tvořená obcemi s méně než 25 tis. obyvateli, přičemž celková velikost MAS nepřekročí 100 000 obyvatel, ale je větší než 10 000 obyvatel. MAS podléhaly schválení v rámci tzv. standardizace, kdy bylo ověřováno, zda MAS plní předepsané standardy, např. splnění principů otevřeného partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem na místní úrovni. Standardizaci provádělo MMR.

Po ověření splnění standardizace mohla MAS předložit do schvalovacího procesu tzv. koncepční část strategie, kterou MAS vytvářela přístupem „zdola nahoru“, tzn. na základě potřeb místních obyvatel, obcí, NNO a podnikatelů. Zhodnocení provádělo MMR. Procesem schvalování nakonec prošlo pro období 2021–2027 všech 180 standardizovaných MAS a jejich strategií (pro období 2014-2020 bylo schváleno 178 strategií MAS).

Následně mohly jednotlivé MAS předkládat pro období 2021–2027 části strategií zaměřené na jednotlivé programy, tzv. Programové rámce, které schvalují jednotlivé řídicí orgány programů zapojených do CLLD, a to v souladu s cíli jednotlivých programů. V případě SP SZP probíhá schvalování Programových rámců, tzn. toho, co MAS na základě analýz shledaly potřebné podporovat ze SP SZP, včetně finančního plánu, od června 2023. Žádost o podporu Programového rámce SP SZP podalo všech 180 MAS, do října 2024 byly schváleny Programové rámce SP SZP 172 MAS.

Pro LEADER (intervence 52.77) je v rámci SP SZP alokována částka cca 200 mil. EUR. Jednotlivým MAS byla na realizaci Programového rámce SP SZP přidělena alokace dle rozlohy, počtu obyvatel a počtu obcí území působnosti MAS/strategie. Každá MAS může část této alokace přidělit i na realizaci projektů spolupráce, kde jsou žadatelem i samotné MAS.

MAS v rámci své schválené strategie provádí příjem a výběr projektů pro podporu, přičemž kontrolu (zejména způsobilosti) a platbu provádí platební agentura, tzn. SZIF. V praxi to zjednodušeně znamená, že MAS vyhlásí v rámci stanovených Pravidel výzvu na příjem žádostí pro konečné žadatele (PO, FO, zemědělci, aj. dle definice Pravidel), provede výběr žádostí a poté jsou vybrané žádosti podány na SZIF, kde probíhá další administrace žádostí o dotaci a v případě, že jsou splněny podmínky, SZIF provede platbu dotace na účet žadatele.

MAS pro výběr projektů stanovují vlastní preferenční kritéria, kdy může MAS klást důraz i na aktivity, které jsou v daném území nové a rozvojové.

MAS může do svého Programovém rámci SP SZP zařadit podporu 7 fichí:

1. Zemědělské podnikání, zpracování a uvádění zemědělských produktů na trh
2. Lesnické podnikání a hospodaření v lese
3. Nezemědělské podnikání
4. Podnikání malých a středních podniků
5. Základní služby a obnova obcí
6. Neproduktivní infrastruktura v krajině
7. Spolupráce MAS v rámci intervence LEADER

CELOSTÁTNÍ SÍŤ PRO VENKOV

Celostátní síť pro venkov (dále jen „Síť“, „CSV“) byla v České republice zřízena Ministerstvem zemědělství (dále také „MZe“) v roce 2008 jako komunikační platforma Programu rozvoje venkova (dále také „PRV“), která seskupuje organizace a správní orgány podílející se na rozvoji venkova a zemědělství.

Pro programové období 2023–2027 vykonává funkce Národní sítě pro SZP. Všeobecným cílem Národní sítě pro SZP je vzájemné navazování kontaktů mezi organizacemi a správními orgány, poradci, výzkumnými pracovníky a dalšími inovátory v oblasti zemědělství a rozvoje venkova na vnitrostátní úrovni.

Mezi hlavní aktivity patří sběr, analýzy a šíření informací o akcích podporovaných v rámci Strategického plánu SZP, sběr a šíření dobré praxe či podpora spolupráce mezi subjekty ve venkovském prostoru, včetně podpory místních akčních skupin a jejich projektů spolupráce na národní i mezinárodní úrovni. Síť svými aktivitami přispívá k činnosti Evropské sítě pro SZP (včetně inovační sítě EIP-Agri) a bude také přispívat k budování kapacit v oblasti monitorování a hodnocení a podpoře sdílení informací v oblasti inovací. Síť je součástí nově budovaného systému AKIS.

Cíle Sítě:

- zvýšit zapojení všech relevantních zúčastněných stran do provádění strategických plánů SZP a v relevantních případech do jejich koncipování;
- asistovat správním orgánům členských států při provádění strategických plánů SZP a při přechodu na model provádění založený na výkonnosti;
- přispívat ke zlepšení kvality provádění strategických plánů SZP;
- přispívat k informovanosti veřejnosti a potenciálních příjemců o SZP a možnostech financování;
- podporovat inovace v oblasti zemědělství a rozvoje venkova a vzájemné učení a zapojení všech zúčastněných stran do procesu výměny a rozvoje znalostí, jakož i interakci mezi těmito stranami;
- přispívat ke kapacitám a činnostem v oblasti monitorování a hodnocení;
- přispívat k šíření výsledků strategického plánu SZP.

Úkoly Sítě:

- shromažďovat, analyzovat a šířit informace o opatřeních a osvědčených postupech prováděných nebo podporovaných v rámci strategických plánů SZP, jakož i analyzovat vývoj v oblasti zemědělství a rozvoje venkova, který je relevantní z hlediska specifických cílů uvedených v čl. 6 odst. 1 a 2 nařízení (EU) 2021/2115;
- přispívat k budování kapacit správních orgánů členských států a dalších aktérů zapojených do provádění strategických plánů SZP, a to i pokud jde o postupy monitorování a hodnocení;
- vytvářet platformy, fóra a akce s cílem usnadnit výměnu zkušeností mezi zúčastněnými stranami a vzájemné učení, a v relevantních případech včetně výměn se sítěmi ve třetích zemích;
- shromažďovat informace a usnadňovat jejich šíření, jakož i propojovat financované struktury a projekty, jako jsou místní akční skupiny uvedené v článku 33 nařízení (EU) 2021/1060, operační skupiny EIP uvedené v čl. 127 odst. 3 nařízení (EU) 2021/2115 a obdobné struktury a projekty;

- podporovat projekty spolupráce operačních skupin EIP uvedených v čl. 127 odst. 3 nařízení (EU) 2021/2115, místních akčních skupin uvedených v článku 33 nařízení (EU) 2021/1060 nebo obdobných struktur pro místní rozvoj, včetně nadnárodní spolupráce;
- vytvářet vazby na další strategie nebo sítě financované Unií;
- přispívat k dalšímu rozvoji SZP a připravovat veškerá následná období strategického plánu SZP;
- v případě národních sítí pro SZP se účastnit činností evropské sítě pro SZP a přispívat k nim;
- v případě evropské sítě pro SZP spolupracovat s národními sítěmi pro SZP a přispívat k jejich činnostem.

Organizační zajištění Sítě:

Organizační struktura Sítě je rozdělena na centrální a regionální úroveň. Řídicím orgánem Sítě (Ministerstvo zemědělství, odbor Řídicí orgán rozvoje venkova) je zajišťována funkce rozhodovací a kontrolní, Sekretariátem Sítě (Regionální pracoviště Sítě s centrální koordinační jednotkou), pak funkce výkonná. Poradní funkci zastává Koordinační skupina MZe (koordinace aktivit v rámci resortu) a Koordinační výbor Sítě (složený ze zástupců partnerů z řad vládních a nevládních organizací), který na svém každoročním zasedání projednává roční prováděcí plány Sítě a je informován o výsledcích dosud realizovaných aktivit. V rámci Sítě jsou dále zřízeny tematické pracovní skupiny, a to na regionální i centrální úrovni.

Partnerství v Síti je dobrovolné a bezplatné. Partneři mohou být jak zástupci státní správy, tak i místních samospráv a nevládních organizací, jejichž činnost se váže k problematice rozvoje venkova.

Nastavení fungování Sítě pro období 2023–2027 je popsáno v jejím Akčním plánu, který je k dispozici zde: [Akční plán Celostátní sítě pro venkov pro období 2023–2027 | MZe](#)

8. Systém monitorování a hodnocení Strategického plánu SZP

Členské státy a Komise jsou společně odpovědné za zřízení výkonnostního rámce, který umožní podávání zpráv, monitorování a hodnocení výkonnosti strategického plánu SZP během jeho provádění.

Výkonnostní rámec obsahuje tyto prvky:

- **soubor společných ukazatelů** týkajících se výstupů, výsledků a dopadu a kontextu, který bude sloužit jako základ pro monitorování, hodnocení a přípravu výročních zpráv o výkonnosti;
- **cíle a roční milníky** stanovené ve vztahu k příslušnému specifickému cíli s použitím relevantních ukazatelů výsledků;
- **shromažďování údajů, jejich uchování a předávání;**
- pravidelné **podávání zpráv** o činnostech zaměřených na výkonnost, monitorování a hodnocení;
- **hodnocení ex ante, průběžné hodnocení a hodnocení ex post** a veškeré další hodnotící činnosti související se strategickým plánem SZP.

Cíle výkonnostního rámce jsou:

- posoudit dopad, účinnost, účelnost, relevanci, soudržnost a unijní přidanou hodnotu SZP
- monitorovat pokrok v dosahování cílů strategických plánů SZP;
- posoudit dopad, účinnost, účelnost, relevanci a soudržnost intervencí v rámci strategických plánů SZP;
- podpořit společný proces učení v souvislosti s monitorováním a hodnocením.

Řídící orgán a Monitorovací výbor monitorují provádění strategického plánu SZP a pokrok v plnění jeho cílů na základě ukazatelů týkajících se výstupů a výsledků. Monitorovací výbor byl ustanoven dne 15. 12. 2022 a jeho činnost vychází z čl. 124 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2115. Jeho jednání se řídí Statutem a Jednacím řádem, které jsou v aktuálním znění k dispozici na internetových stránkách Ministerstva zemědělství: [Monitorovací výbor SP SZP 2023–2027 | MZe](#).

Členské státy v souladu s čl. 9 odst. 3 a článkem 10 nařízení (EU) 2021/2116 předloží **výroční zprávu o výkonnosti** týkající se provádění strategického plánu SZP v předchozím rozpočtovém roce.

Výroční zprávy o výkonnosti obsahují klíčové kvalitativní a kvantitativní informace o provádění strategického plánu SZP s odkazem na finanční údaje a na ukazatele týkající se výstupů a výsledků, a v relevantních případech i na regionální úrovni.

Kvantitativní informace zahrnují:

- a) realizované výstupy;
- b) výdaje vykázané v roční účetní závěrce a relevantní pro výstupy uvedené v písmeni a) před uplatněním jakýchkoli sankcí nebo jiných snížení a v případě EZFRV s přihlédnutím k opětovnému přidělení zrušených nebo zpětně získaných prostředků podle článku 57 nařízení (EU) 2021/2116;
- c) poměr mezi výdaji uvedenými v písmeni b) a relevantními výstupy uvedenými v písmeni a) („realizovaná jednotková částka“);
- d) výsledky a údaje o tom, co zbývá vykonat k dosažení odpovídajících milníků stanovených v souladu s čl. 109 odst. 1 písm. a).

Kvalitativní informace uvedené v odstavci 4 zahrnují:

- syntézu stavu provádění strategického plánu SZP v souvislosti s předchozím rozpočtovým rokem;
- jakékoli okolnosti, které mají vliv na výkonnost strategického plánu SZP, zejména pokud jde o odchylky od milníků, v relevantních případech s uvedením odůvodnění a v relevantních případech s popisem přijatých opatření.

Na základě informací poskytnutých ve výročních zprávách o výkonnosti provádí Komise každé dva roky přezkum výkonnosti.

Hodnocení strategického plánu SZP

Členské státy provádějí **hodnocení ex ante**, aby zlepšily kvalitu koncepce svých strategických plánů SZP. Za provedení hodnocení ex ante odpovídá orgán pověřený přípravou strategického plánu SZP.

V hodnocení ex ante se posoudí:

- přínos strategického plánu SZP k dosažení specifických cílů uvedených v čl. 6 odst. 1 a 2, přičemž se zohledňují celostátní a regionální potřeby a potenciál rozvoje, jakož i poznatky získané při provádění SZP v předchozích programových obdobích;
- vnitřní soudržnost navrhovaného strategického plánu SZP a jeho vztah k jiným relevantním nástrojům;
- konzistentnost mezi přidělováním rozpočtových prostředků a těmi specifickými cíli, které jsou stanoveny v čl. 6 odst. 1 a 2, které se řeší prostřednictvím strategického plánu SZP;
- jak očekávané výstupy přispějí k výsledkům;
- zda jsou kvantifikované cílové hodnoty pro výsledky a milníky vzhledem k předpokládané podpoře z EZZF a EZFRV přiměřené a realistické;
- plánovaná opatření ke zmírnění administrativní zátěže zemědělců a jiných příjemců;
- v relevantních případech důvody pro použití finančních nástrojů financovaných z EZFRV.
- V hodnocení ex ante mohou být zahrnuty požadavky na strategické posouzení vlivů na životní prostředí (SEA) uvedené ve směrnici 2001/42/ES s přihlédnutím k potřebám v souvislosti se zmírňováním změny klimatu.

Hodnocení strategických plánů SZP během prováděcího období a hodnocení ex post

Členské státy provedou hodnocení svých strategických plánů SZP během jejich provádění a hodnocení ex post s cílem zkvalitnit jejich koncepci a provádění. Členské státy posoudí své strategické plány SZP z hlediska jeho účinnosti, účelnosti, relevance, soudržnosti, unijní přidané hodnoty a dopadu, pokud jde o jeho přínos k dosažení obecných cílů stanovených v článku 5 a specifických cílů stanovených v čl. 6 odst. 1 a 2, které se řeší prostřednictvím dotčeného strategického plánu SZP. Celkový dopad strategického plánu SZP se posoudí pouze v rámci hodnocení ex post.

- Členské státy pověří hodnocením funkčně nezávislé odborníky.
- Členské státy zajistí, aby byly zavedeny postupy umožňující získávání a shromažďování údajů nezbytných pro hodnocení.
- Členské státy vypracují plán hodnocení obsahující informace o zamýšlených hodnoticích činnostech během prováděcího období.
- Členské státy předloží plán hodnocení monitorovacímu výboru nejpozději do jednoho roku od přijetí strategického plánu SZP.
- Řídicí orgán odpovídá za dokončení komplexního hodnocení strategického plánu SZP ex post do 31. prosince 2031.
- Členské státy zpřístupní veškerá hodnocení veřejnosti.

Plán hodnocení Strategického plánu SZP je k dispozici na internetových stránkách Ministerstva zemědělství: [Hodnocení | MZe](#)

9. Evidence půdy LPIS, k čemu slouží a na základě jakých principů funguje, zemědělské kultury evidované v LPIS; kontroly plnění podmínek způsobilosti za pomoci vesmírných družic Sentinel (tzv. MACH)

Zkratka názvu LPIS: Land Parcel Identification System
Česky: Evidence využití půdy podle uživatelských vztahů

LPIS v rámci EU

Dle evropské legislativy má každý členský stát povinnost zavést a provozovat integrovaný administrativní a kontrolní systém (dále jen IACS). Součástí IACS je i systém identifikace zemědělských pozemků (LPIS – Land Parcel Identification System). LPIS je jedním z pilířů IACS a slouží zejména k ověřování údajů deklarovaných v žádostech o platby vztahované na plochu.

LPIS v ČR

LPIS je na úrovni ČR ukotven v zákoně č. 252/1997 Sb., o zemědělství v aktuálním znění a nařízením vlády o stanovení podrobností evidence využití půdy podle uživatelských vztahů.

LPIS je geografický informační systém (GIS) veřejné správy. Ke spuštění v ČR došlo v roce 2004. Správce tohoto informačního systému je Ministerstvo zemědělství.

Evidence využití půdy podle uživatelských vztahů, která je součástí velkého množství dalších dat vedených v systému LPIS, mapuje zemědělskou půdu z pohledu skutečného užívání (na rozdíl od katastru nemovitostí, jehož předmětem je evidence vztahů vlastnických). Aktualizaci evidence využití půdy dle uživatelských vztahů vykonává Státní zemědělský intervenční fond (SZIF).

LPIS v ČR slouží:

- především pro potřeby administrace a kontrol v rámci poskytování dotací na zemědělskou půdu (je základním pilířem tzv. integrovaného administrativního a kontrolního systému – angl. zkratka IACS),
- je zdrojem statistických informací pro státní správu,
- funguje také jako důležitý zdroj informací pro farmáře, kteří z LPIS mohou získávat v krátkém čase kvalitní a srozumitelné údaje o jimi užívaných dílech půdních bloků, např. informace o určitých omezeních vztahujícím se k hospodaření na dílech půdních bloků, o erozní ohroženosti půd, o zařazení dílů půdních bloků do oblastí LFA, apod. Tyto údaje může farmář využít k efektivnímu rozhodování o zapojení se do široké nabídky dotačních programů,
- některé údaje LPIS jsou veřejně přístupné a slouží jako obecná informace pro veřejnost o užívání zemědělské půdy (např. pro vlastníky pozemků).

LPIS, resp. evidence využití půdy podle uživatelských vztahů obsahuje:

- a) evidenci půdy,
- b) evidenci ekologicky významných prvků,
- c) evidenci hospodářství podle objektů určených k chovu hospodářských zvířat.

Evidence půdy

Základní jednotkou evidence půdy je **půdní blok** o minimální výměře 0,01 ha, který představuje:

- 1) souvislou plochu zemědělsky obhospodařované půdy, jejíž hranice lze identifikovat v terénu (zřetelně ohraničeno např. lesním porostem, zpevněnou cestou, pozemní komunikací, vodním útvarem atp.),
- 2) souvislou vodní plochu využívanou pro účely rybníkářství,
- 3) souvislou plochu zalesněné zemědělsky obhospodařované půdy,

- 4) ekologicky významný prvek, který není součástí půdního bloku (1) a současně bezprostředně přiléhá k zemědělsky obhospodařované půdě evidované jako půdní blok

Součástí půdního bloku je **díl půdního bloku** o minimální výměře 0,01 ha, což je plocha jejíž hranice lze identifikovat v terénu, na níž vykonává vlastním jménem a na vlastní odpovědnost zemědělskou činnost fyzická nebo právnická osoba (tzv. „uživatel“) a je na něm jeden druh zemědělské kultury. Na dílu půdního bloku se může nacházet i tzv. ekologicky významný prvek. Každý díl půdního bloku je jednoznačně identifikován pomocí kódu a mapového čtverce, ve kterém se nachází.

Druhy zemědělských kultur jsou stanoveny podle prováděcího předpisu k zákonu o zemědělství (nařízení vlády o stanovení podrobností evidence využití půdy podle uživatelských vztahů):

- orná půda, která se dále rozděluje na
 - standardní ornou půdu (R),
 - travní porost (G),
 - úhor (U),
- trvalý travní porost (T),
- trvalá kultura, která se dále rozděluje na
 - vinici (V),
 - chmelnici (C),
 - ovocný sad (S),
 - školku (K),
 - rychle rostoucí dřeviny pěstované ve výmladkových plantážích (D),
 - jinou trvalou kulturu (J),
- ostatní kultura, která se dále rozděluje na
 - zalesněnou půdu (L),
 - rybník (B),
 - mimoprodukční plochu (M),
 - jinou kulturu (O).

Aktualizace evidence půdy

Vzhledem k tomu, že údaje z LPIS slouží k administraci žádostí o dotace na zemědělskou půdu, je nutné zajistit správná, přesná a aktuální data. Z tohoto důvodu ČR zvolila cestu průběžné aktualizace údajů v rámci celého roku (nikoliv pouze k určitému datu). Aktualizace evidence půdy probíhá těmito způsoby:

- 1) Na základě ohlašovací povinnosti farmáře: Farmář (uživatel půdy) je v případě, že dojde ke změně užívání dílu půdního bloku (např. změna průběhu hranic užívání, změna uživatele, změna zemědělské kultury apod.) nebo začne užívat dosud neevidovanou půdu povinen provést v zákonem stanovené lhůtě ohlášení této změny Státnímu zemědělskému intervenčnímu fondu.
- 2) Na základě vlastního podnětu SZIF, případně na základě podnětu přijatého (včetně podnětu ze strany vlastníka pozemku).
- 3) Specifickým případem změn probíhajících v režimu bodu 2 je tzv. mimořádná aktualizace evidence půdy a evidence ekologicky významných prvků, která probíhá vždy na části území ČR pokryté nově pořizovanými leteckými snímky. V rámci mimořádné aktualizace se provádí systematická kontrola všech půdních bloků a dílů půdních bloků na území s novými leteckými snímky.

Evidence ekologicky významných prvků

V LPIS jsou evidovány následující druhy ekologicky významných prvků (EVP)

- krajinný prvek, kterým je:
 - mez,
 - terasa,
 - travnatá údolnice,

- skupina dřevin,
- stromořadí,
- solitérní dřevina,
- příkop a
- mokřad
- plocha s rychle rostoucími dřevinami pěstovanými ve výmladkových plantážích,
- zalesněná půda.

Aktualizaci údajů v rámci evidence ekologicky významných prvků provádí SZIF z moci úřední. Data této evidence jsou také spolu s daty evidence půdy předmětem výše popsané mimořádné aktualizace LPIS.

Kontroly plnění podmínek způsobilosti za pomoci vesmírných družic Sentinel (MACH)

Tento systém je primárně založen na automatických analýzách dat z družic Sentinel 1 a Sentinel 2. Na základě těchto analýz SZIF vyhodnotí plnění či neplnění monitorovaných podmínek jednotlivých dotačních titulů. V případě potřeby bude mít SZIF možnost vyžádat si expertní posouzení dat nad rámec automatických analýz.

Analýzy se budou týkat detekce nehomogenity v rámci deklarovaných ploch, zachování travních porostů, ověření deklarované zemědělské kultury, ověření plodiny na orné půdě, detekci seče a pastvy na travních porostech, detekci sklizně hlavní plodiny a detekce specifických zemědělských aktivit v čase (např. zachování úhoru, založení meziplodiny apod.).

Výsledky monitoringu budou žadatelům poskytovány průběžně prostřednictvím Portálu farmáře, kde bude mít každý svůj scoreboard, na kterém bude s využitím symboliky semaforu zobrazen výsledek monitoringu za jednotlivé podmínky pro všechny plochy ze žádostí. Portál bude zároveň umožňovat náhled na snímky Sentinel 2 a grafické zpracování dat ze Sentinel 1.

Žadatel o podporu má prostřednictvím Portálu farmáře možnost na výsledky aktivně reagovat – například poslat na SZIF dodatečné důkazy rozporující červený výsledek, případně mu umožní propojení na předtiskovou aplikaci k provedení úpravy žádostí.

Portál farmáře je také propojen s aplikací na pořizování geotagovaných fotografií (GTF). Aplikaci na GTF mohou žadatelé využívat pro pořízení a odeslání dodatečných důkazů. Stejně tak aplikaci využívají pracovníci SZIF v případě potřeby o rozhodnutí případů nerozhodných z dat Sentinel.

10. Obecné charakteristiky plošných environmentálních plateb rozvoje venkova ve Strategickém plánu SZP

Jako plošné environmentální intervence označujeme intervence s následujícími charakteristikami:

- zásadním způsobem přispívají k obecnému cíli podporovat a posilovat ochranu životního prostředí, včetně biologické rozmanitosti, a opatření v oblasti klimatu a přispívají k dosažení cílů Unie v oblasti životního prostředí a klimatu, včetně jejích závazků v rámci Pařížské dohody,
- v rámci programového období mají pevně stanovené sazby na 1 ha zemědělské půdy,
- podrobné podmínky jsou stanoveny národní legislativou – příslušným nařízením vlády
- administraci a kontrolu provádí akreditovaná platební agentura, kterou je v ČR Státní zemědělský intervenční fond (SZIF),
- na plošné intervence žadatel každoročně podává žádost o dotaci v termínu do 15. května příslušného kalendářního roku,
- platbu žadatel obdrží až po splnění všech stanovených podmínek v rámci jednoho roku po podání žádosti (závazné termíny plnění jednotlivých podmínek jsou stanoveny nařízením vlády),
- plošné environmentální intervence jsou administrovány v rámci Jednotné žádosti. Žádosti o dotace na „Lesnické intervence“ se podávají zvlášť dle termínů stanovených u jednotlivých nařízeních vlády.

Plošnými environmentálními intervencemi jsou:

Agroenvironmentálně-klimatická opatření (AEKO)

Nejedná se o označení jedné intervence, ale jejich souboru, který je dán návazností na předchozí dotační programy, charakteristikou závazku a společnými podmínkami.

Cílem je podpořit způsoby využití zemědělské půdy, které jsou v souladu s ochranou a zlepšením životního prostředí, krajiny a jejich vlastností. Dále podporuje zachování obhospodařovaných území vysoké přírodní hodnoty, přírodních zdrojů, biologické rozmanitosti a údržbu krajiny.

Žadatel: subjekt obhospodařující v evidenci půdy na uživatele (LPIS) alespoň minimální výměru zemědělské půdy.

Opatření je realizováno formou pětiletých závazků. Žadatel se vstupem do závazku zavazuje po celou dobu trvání závazku hospodařit v souladu s podmínkami daného intervence nebo titulu na celé výměře zemědělské půdy, se kterou do závazku vstoupil a v souladu s požadavky podmíněností a ostatními podmínkami danými platnou evropskou a národní legislativou.

AEKO se rozpadá do následujících intervencí

- AEKO – Zatravňování orné půdy
Podporuje převod orné půdy na travní porost s cílem zpomalení povrchového odtoku vody, snížení rizika eroze půdy, zadržování vody v půdě, zmírnění dopadu klimatických změn podporou sekvestrace uhlíku. Intervence je cílena do oblastí s vyšší mírou ohroženosti půd vodní erozí, do míst častých smyvů, do oblastí povodí s vysokou půdní propustností (infiltrační oblasti), do zranitelných oblastí dusičnany.
- AEKO – Meziplodiny
Chrání ornou půdu proti erozi, vysychání a jsou zdrojem organických látek. Příznivě ovlivňují infiltrační a retenční kapacitu půdy. Svým kořenovým systémem narušují utužené vrstvy půdního profilu a zmírňují tak degradační procesy v půdě. Sníží riziko vyplavení nitrátů a mohou také snižovat potřebu přípravků na ochranu rostlin tím že omezí růst plevelů.
- AEKO – Ošetřování extenzivních travních porostů
Intervence je zaměřena na udržitelné obhospodařování biotopů na trvalých travních porostech, dělí se na tituly určené na základě požadavků jednotlivých biotopů na údržbu. Podmínky údržby byly stanoveny ve spolupráci s orgány ochrany přírody.

- **AEKO – Krajinnotvorné sady**
Jedná se o neproduktivní podporu údržby starších ovocných sadů s převažujícím environmentálním významem a zanedbatelnou produkcí. Je ekostabilizačním prvkem v krajině, zvyšuje heterogenitu krajiny.
- **AEKO – Podpora biodiverzity na orné půdě**
Podporuje zakládání neproduktivních ploch na orné půdě, jejichž hlavním cílem je zlepšení stavu především u ptačích společenstev vázaných na zemědělskou krajinu a hmyzu, zejména opylovačů.
- **AEKO – Integrovaná produkce**
Systém integrované produkce je komplexní systém hospodaření v sadech, vinicích a na orné půdě s minimalizací vstupů, využívající postupy a technologie šetrné k životnímu prostředí.
- **AEKO – Omezení používání pesticidů na orné půdě v OPVZ**
Intervence reguluje používání nejvíce problematických přípravků na ochranu rostlin (POR) v blízkosti vodních nádrží. U povolených POR je striktně stanoven maximální limit na hektar aplikované plochy.

Detailní podmínky poskytnutí platby jsou stanoveny nařízením vlády.

Oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními (ANC)

Cílem je kompenzovat dodatečné náklady a ušlé příjmy v souvislosti s omezením zemědělské produkce, a tím zachovat udržitelné systémy hospodaření v oblastech s přírodními omezeními. Jedná se o jednoleté opatření.

Do roku 2017 se oblasti v ČR označovaly jako méně příznivé oblasti (LFA), od roku 2018 se oblasti zkráceně označují jako oblasti s přírodními omezeními (ANC) a rozlišuje se tak období před redefinicí a po ní.

ANC se v ČR dělí na tři základní oblasti:

- Horské ANC, které jsou charakterizovány vyšší nadmořskou výškou nebo vyšší nadmořskou výškou v kombinaci se svažitými pozemky.
- Ostatní ANC jsou vymezeny na základě jednotných, Evropskou komisí definovaných omezení (tzv. biofyzikálních kritérií jako je nízká teplota, suchost, omezené odvodňování půdy, nepříznivá textura a kamenitost, mělká hloubka zakořenění, špatné chemické vlastnosti a příkrý svah).
- Specifické ANC, kam patří oblasti s nižší výnosností zemědělské půdy nezařazené do horských ani ostatních ANC.

Celková rozloha ANC: cca 56 % zemědělského půdního fondu (cca 2,01 mil. ha).

Žadatel: aktivní zemědělec, který provozuje zemědělskou činnost vlastním jménem a na vlastní zodpovědnost.

Mezi základní podmínky pro obdržení platby patří obhospodařování minimální výměry 1 ha způsobilé zemědělské půdy v ANC, která musí být evidována v evidenci zemědělské půdy podle uživatelských vztahů (LPIS) na žadatele, provádění minimálního obhospodařování zemědělské půdy a dodržování požadavků podmíněnosti.

Detailní podmínky poskytnutí platby jsou stanoveny nařízením vlády.

Ekologické zemědělství (EZ)

Cílem je podporovat systémy hospodaření šetrné k životnímu prostředí – posílit prevenci degradace půdy, zachovat a obnovit cenná stanoviště na zemědělské půdě z hlediska druhové různorodosti a zvýšit ekologickou stabilitu.

Předmětem dotace je zemědělská půda obhospodařovaná v režimu přechodného období nebo ekologického zemědělství s druhem zemědělské kultury trvalý travní porost, standardní orná půda, travní porost na orné půdě, trvalá kultura ovocný sad, vinice a chmelnice.

Žadatel: zemědělský podnikatel a zároveň registrovaný ekologický podnikatel podle zákona o ekologickém zemědělství, který má zařazeno minim. 0,5 ha zemědělské půdy v evidenci půdy podle uživatelských vztahů (LPIS). Zároveň je nutné plnit podmínky ekologického hospodaření stanovené legislativou EU i ČR a dodržovat požadavky podmíněnosti. Opatření je realizováno formou pětiletých závazků.

Detailní podmínky poskytnutí platby jsou stanoveny nařízením vlády.

Platby Natura 2000 na zemědělské půdě

Cílem je kompenzovat dodatečné náklady a ušlé příjmy, a tím zachovat udržitelné hospodaření v oblastech Natura 2000 nebo v územích na ně navazujících („stepping stones“). Jedná se zpravidla o velmi cenné plochy z hlediska ochrany druhové různorodosti a dochází zde k omezení intenzivních technologií (omezení hnojení).

Žadatel: zemědělský podnikatel hospodařící na minimální výměře 1 ha trvalého travního porostu v 1. zónách CHKO nebo na území NP, který má na sebe žadatel vedený v evidenci zemědělské půdy podle uživatelských vztahů (LPIS).

Jedná se o jednoleté opatření.

Detailní podmínky poskytnutí platby jsou stanoveny nařízením vlády.

Dobré životní podmínky zvířat (DŽPZ)

Toto opatření nesplňuje všechna kritéria uvedená v úvodu tohoto dokumentu – platba není poskytována na 1 ha zemědělské půdy, ale na 1 stanovenou velkou dobytčí jednotku (VDJ). Nejedná se tedy o plošné opatření v pravém slova smyslu. Ostatní charakteristiky uvedené v úvodu tohoto dokumentu však pro toto opatření platí, proto je ve výčtu environmentálních opatření uvedeno.

Cílem je zlepšení podmínek v chovech hospodářských zvířat (naplnění jejich přirozených potřeb). Podpora v rámci tohoto opatření je cílena do sektoru dojeného skotu a do sektoru prasat.

Metodika výpočtu plateb je založena na kalkulaci tzv. dodatečných nákladů (additional costs) vyplývajících z dobrovolného zapojení se do jednotlivých závazků.

Žadatel:

- je zemědělským podnikatelem nebo jím může být organizační složka státu,
- chová ke dni podání žádosti stanovený počet hospodářských zvířat,
- hospodářská zvířata eviduje v informačním systému ústřední evidence hospodářských zvířat,
- plní podmínky ve stanoveném období,
- dodržuje pravidla podmíněnosti,
- chová veškerá hospodářská zvířata tak, aby nedocházelo k jejich týrání nebo usmrcování nepovoleným způsobem,

Jedná se o jednoleté opatření.

Detailní podmínky poskytnutí platby jsou stanoveny nařízením vlády.

Zvýšení obranyschopnosti v chovu prasat vakcinací

Také v tomto případě se nejedná o plošnou intervenci, platba je poskytována na 1 stanovenou VDJ.

Cílem navržené intervence je snížit používání antimikrobik v chovu prasat na základě podávání vakcín a omezovat tak rizika pro zdraví zvířat i konzumentů potravin pocházejících od těchto zvířat.

Žadatel:

- je chovatel prasat, který chová minimální počet 3 VDJ prasat,

- stanoví seznam patogenů dle imunizačního programu pro daný chov, proti kterým bude možné prasata vakcinovat, vakcinuje proti původcům
 - a) infekčních onemocnění trávicího traktu prasat,
 - b) infekčních onemocnění dýchacího traktu prasat,
 - c) ostatních infekčních onemocnění prasat,
- nabývá léčivé přípravky a zachází s nimi v souladu s požadavky stanovenými právními předpisy a vede záznamy o vakcinaci a antimikrobiální léčbě a uchovává je po dobu nejméně 10 let,
- chová veškerá hospodářská zvířata tak, aby nedocházelo k jejich týrání, propagaci týrání a usmrcování nepovoleným způsobem,
- eviduje prasata v ústřední evidenci zvířat,
- vede odpovídající stájovou evidenci jednotlivých kategorií prasat.

Jedná se o jednoleté opatření.

Detailní podmínky poskytnutí platby jsou stanoveny nařízením vlády.

Zalesňování

Významným přínosem zalesňování je vázání oxidu uhličitého a jeho ukládání do podzemní i nadzemní biomasy, omezení větrné eroze, stabilizace půdní organické hmoty, zvýšení schopnosti zadržovat vodu.

Podpora zalesňování probíhá prostřednictvím dvou intervencí. Jedná se o:

- Zalesňování zemědělské půdy – založení porostu, které má podobu projektu. Podpora je zacílena na vymezenou zemědělskou půdu v LPIS, která je definována jako vhodná k zalesnění. Projekt zalesnění je podmíněn schválením odborného lesního hospodáře a příslušného orgánu ochrany přírody.
- Zalesňování zemědělské půdy – péče o založený porost. Touto intervencí bude podporována péče o založený lesní porost po dobu následných pěti let a zároveň bude poskytována náhrada za ukončení zemědělské výroby po dobu 10 let.

Žadatelé: Soukromí a veřejní vlastníci, nájemci a pachtýři půdy a jejich spolky. V případě státní půdy může být podpora poskytnuta pouze tehdy, hospodaří-li na ní soukromý subjekt nebo obec. Podpora na zalesnění pozemků, jejímž vlastníkem jsou veřejné orgány, kryje pouze náklady na založení lesního porostu.

Detailní podmínky poskytnutí platby jsou stanoveny nařízením vlády.

Agrolesnictví

Agrolesnictví plní významné ekosystémové služby a mimoprodukční funkce jako je zejména ochlazování krajiny a aktivní působení proti změně klimatu. Podporují tzv. malý vodní cyklus v krajině (snižují evaporaci a zpomalují odtok srážkové vody). Stromy na orné půdě váží oxid uhličitý a umožňují jeho ukládání do podzemní i nadzemní biomasy. Svými kořeny a opadem zvyšují podíl organické hmoty a zlepšují strukturu půdy a tím i schopnost zadržovat vodu. Agrolesnické systémy významně omezují vodní i větrnou erozi a přispívají ke stabilizaci a zvýšení biodiverzity.

Podpora agrolesnictví probíhá prostřednictvím dvou intervencí. Jedná se o:

- Založení agrolesnického systému, které má podobu projektu. Bude podporováno založení 2 typů agrolesnických systémů, a to silvoorebných (pěstování dřevin na orné půdě v liniích, mezi kterými je zemědělská půda řádně obhospodařována) a silvopastevních (pěstování dřevin na trvalých travních porostech, mezi stromy probíhá seč či pastva).
- Péče o založený agrolesnický systém. Touto intervencí bude podporována péče o založený agrolesnický systém po dobu následných pěti let. Metodika výpočtu je založena na základě dodatečných nákladů na údržbu agrolesnického systému, která zahrnuje řez stromů, obnovu ochrany stromů před okusem.

Žadatelem jsou uživatelé půdy evidované v LPIS, kteří se dobrovolně zaváží k provádění podmínek závazku.

Detailní podmínky poskytnutí platby jsou stanoveny nařízením vlády.

Lesnicko-environmentální a klimatické služby a ochrana lesů (Leso-envi)

Toto označení zahrnuje dvě intervence:

- Lesnicko-environmentální platby – Biodiverzita. Cílem je zachování porostního typu hospodářského souboru v oblastech Natura 2000 a v ZCHÚ nebo habitatových stromů v hospodářských lesích.
- Lesnicko-environmentální platby – Genofond. Cílem opatření je šetrný sběr z uznaných zdrojů selektovaného reprodukčního materiálu.

Žadatelem jsou vlastníci, nájemci, pachtýři a vypůjčitelé lesů a jejich sdružení a spolky. V případě státní půdy může být podpora poskytnuta pouze tehdy, hospodaří-li na ní soukromý subjekt nebo obec.

Detailní podmínky poskytnutí platby jsou stanoveny nařízením vlády.

11. Jednotná žádost a informační systém Fondu (tzv. Portál farmáře) – podání, změna a zpětvzetí žádosti

Jednotná žádost je společná žádost pro všechny intervence v rámci přímých plateb a na některá opatření rozvoje venkova.

Jednotná žádost se zpravidla podává do 15. května příslušného kalendářního roku. Za pozdní podání žádosti bude žadateli udělena sankce ve výši 1 % za každý pracovní den. Přesáhne-li prodlení 25 kalendářních dnů, žádost je zamítnuta a žadateli nebude přiznána žádná platba.

Jednotnou žádost lze podat elektronickou cestou přes Portál Farmáře SZIF.

Změna Jednotné žádosti

Jestliže nastane změna některých údajů deklarovaných v JŽ, je každý žadatel povinen neprodleně tuto změnu nahlásit SZIF. Žádost lze rovněž zcela nebo zčásti stáhnout do vydání rozhodnutí. Pokud žadatel nenahlásí změnu nebo stažení žádosti, vystavuje se možnosti udělení sankce, neboť k neprodlenému nahlášení změn se každý žadatel zavazuje v prohlášení při podání JŽ. Chce-li žadatel stáhnout celou JŽ, odevzdá Fondu formulář Zpětvzetí Jednotné žádosti. Pokud žadatel chce stáhnout pouze část (tj. vzít zpět některé opatření), použije stejný formulář pro Zpětvzetí Jednotné žádosti, ve kterém zaškrtně opatření, jež chce stáhnout.

12. Přímé platby – přehled, základní podpora příjmu pro udržitelnost, doplňková redistributivní podpora příjmu pro udržitelnost, doplňková podpora příjmu pro mladé zemědělce, platba pro malé zemědělce – podmínky způsobilosti pro platbu

Přehled přímých plateb

- Základní podpora příjmu pro udržitelnost (BISS)
- Doplňková redistributivní podpora příjmu pro udržitelnost (CRISS)
- Režimy pro klima a životní prostředí (Ekoplatby)
- Doplňková podpora příjmu pro mladé zemědělce
- Platba pro malé zemědělce
- Podpora příjmu vázaná na produkci (CIS)
 - o Podpora příjmu vázaná na produkci škrobových brambor
 - o Podpora příjmu vázaná na produkci chmele
 - o Podpora příjmu vázaná na produkci cukrové řepy
 - o Podpora příjmu vázaná na produkci ovoce
 - Ovocné druhy s vysokou pracností
 - Ovocné druhy s velmi vysokou pracností
 - o Podpora příjmu vázaná na produkci zeleniny
 - Zeleninové druhy s vysokou pracností
 - Zeleninové druhy s vysokou pracností
 - o Podpora příjmu vázaná na produkci bílkovinných plodin
 - o Podpora příjmu vázaná na produkci hovězího masa
 - o Podpora příjmu vázaná na produkci mléka
 - o Podpora příjmu vázaná na chov pasených ovcí nebo koz

Základem přímých plateb je Základní podpora příjmu pro udržitelnost (BISS), na kterou úzce navazuje Doplňková redistributivní podpora příjmu (CRISS). Podpory poskytované v rámci přímých plateb kladou důraz na šetrný přístup k životnímu prostředí pomocí ekoschémat dále na generační obměnu na venkově prostřednictvím platby pro mladé zemědělce (CIS-YF), podporu malých farem prostřednictvím platby pro malé zemědělce (SF) a také na podporu tzv. citlivých komodit prostřednictvím podpory příjmu vázané na produkci (CIS – Coupled Income Support).

Základním předpokladem pro poskytnutí přímých plateb je být aktivním zemědělcem (tj. mimo jiné být evidován jako zemědělský podnikatel) a plnit podmínky jednotlivých podpor, spolu s dodržováním podmínek dobrého zemědělského a environmentálního stavu (DZES) a povinných požadavků na hospodaření (PPH), které jsou společně známy jako podmíněnost (tzv. Cross - Compliance).

Všechny žádosti o podpory jsou podávány v rámci tzv. Jednotné žádosti, a to standardně do 15. května příslušného kalendářního roku.

Základní společné podmínky pro poskytnutí všech přímých plateb:

- splnění podmínky aktivního zemědělce
- zřízený přístup do informačního systému SZIF - Portálu farmáře
- plnění podmínek podmíněnosti (dobrého zemědělského a environmentálního stavu půdy (DZES) a povinných požadavků na hospodaření (PPH)
- žadatel musí mít na sebe evidovanou půdu v systému LPIS o minimální výměře 1 ha se způsobilou zemědělskou kulturou nebo minimálně 1 VDJ v ústřední evidenci (IZR) – viz. kapitola 9
- plocha deklarovaná v žádosti musí být zemědělsky řádně obhospodařována

Základní podpora příjmu pro udržitelnost (BISS)

Základní podpora příjmu pro udržitelnost nahradila Jednotnou platbu na plochu (SAPS), která byla poskytována v období 2014 - 2022. Cílem této platby je stabilizace příjmu všech aktivních zemědělců formou platby na hektar využívané zemědělské půdy. Podpora bude vyplácena

všem žadatelům na všechny deklarované hektary, za předpokladu, že jsou splněny podmínky způsobilosti pro podporu.

Intervence je nastavena v podobě roční platby plně oddělené od produkce na způsobilou výměru zemědělské půdy ohlášenou aktivním zemědělcem.

Podmínky způsobilosti

- splnění všech základních společných podmínek (viz výše)
- plocha deklarovaná v žádosti musí být zemědělsky řádně obhospodařována

Doplňková redistributivní podpora příjmu pro udržitelnost (CRISS)

Tato platba znamená férovější distribuci plateb mezi zemědělské podniky různé velikosti, kdy velké podniky mají prokazatelné výhody z velikosti výroby s dopadem do jejich příjmu. Je poskytována všem žadatelům na prvních 150 hektarů zemědělské půdy bez ohledu na celkovou výměru, kterou obhospodařují. Menší farmy do 150 ha tak dostanou větší průměrnou platbu na jeden hektar své obhospodařované plochy než podniky s velikostí nad 150 ha.

Tato intervence je nastavena v podobě roční platby plně oddělené od produkce na způsobilou výměru zemědělské půdy ohlášenou aktivním zemědělcem.

Podmínky způsobilosti

- nárok na základní platbu (BISS), tedy i na tuto podporu se vztahují všechny podmínky způsobilosti pro základní platbu

Doplňková podpora příjmu pro mladé zemědělce (CIS-YF)

Cílem této platby je podpořit mladé začínající zemědělce do věku 40 let. Platba pro mladé zemědělce se poskytuje fyzickým osobám i obchodním korporacím.

Platba se poskytuje na maximální výměru 90 ha po dobu nejvýše 5 let. Jedná se o roční platbu oddělenou od produkce na způsobilý hektar pro mladé zemědělce, kteří poprvé založili nový zemědělský podnik a kteří mají nárok na platbu v rámci základní podpory příjmu (BISS). Jedná se o doplňkový příjem po zahájení činnosti. Cílem je stabilizace příjmu mladých začínajících zemědělců a podpora konkurenceschopnosti jejich nově založených podniků.

Poskytnutí prostředků intervence je podmíněno plněním podmínek podmíněnosti, tj. podmínek dobrého zemědělského a environmentálního stavu půdy (DZES) a povinných požadavků na hospodaření (PPH).

Mladým zemědělcem se rozumí fyzická osoba, která

- a) ke dni podání první žádosti o platbu nedosáhla věku 41 let,
- b) zahajuje zemědělskou činnost poprvé jako vedoucí podniku – tj. dříve než 60 měsíců před podáním žádosti o dotaci nebyla tato fyzická osoba evidována jako zemědělský podnikatel v Evidenci zemědělského podnikatele a/nebo nevykonávala dříve než 60 měsíců před podáním žádosti o dotaci funkci statutárního orgánu právnické osoby, evidované jako zemědělský podnikatel,
- c) splňuje alespoň minimální zemědělskou kvalifikaci jejíž posuzování se řídí Postupy pro posuzování minimální zemědělské kvalifikace, č. j.: MZE-20181/2023-13133.

Žadatelem může být i právnická osoba evidovaná v Evidenci zemědělského podnikatele, ve které mladý zemědělec (fyzická osoba stanoveného věku a vzdělání) plní funkci statutárního orgánu a má 100 % účast na základním kapitálu. V případě právnické osoby požadavky kladené na mladého zemědělce - fyzickou osobu (tj. věk, vzdělání a definici vedoucího podniku) musí splnit všechny osoby podílející se na základním kapitálu a všichni členové statutárního orgánu, či osoby oprávněné za právnickou osobu samostatně jednat. Výjimkou je podíl na základním kapitálu, kdy 100 % podíl musí mít mladí zemědělci v dané právnické osobě dohromady.

V závislosti na roku, kdy byla poprvé podána žádost o platbu, existují dvě následující skupiny žadatelů s odlišnými podmínkami způsobilosti.

A Podmínky způsobilosti u žadatelů, kteří podali poprvé žádost o platbu v roce 2023 a později

- nárok na základní platbu, tedy i na tuto podporu se vztahují všechny podmínky způsobilosti pro základní platbu (BISS)
- splnění definice mladého zemědělce dle čl. 30 nařízení č. 2021/2115 a dle národního upřesnění stanoveného v definici mladého zemědělce,
- v případě obchodní korporace se za zřízení zemědělského podniku rovněž považuje převzetí většinovým společníkem nebo více fyzickými osobami držiteli většinový podíl na základním kapitálu obchodní korporace

B Podmínky způsobilosti u žadatelů, kteří podali poprvé žádost o platbu v roce 2022 a dříve (tedy podle čl. 50 nařízení č. 2013/1307)

- splnění podmínky pro fyzické osoby stanovené v čl. 50 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2013/1307, nebo podmínky pro obchodní korporace stanovené v čl. 49 nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 2014/639
- nárok na základní platbu, tedy i na tuto podporu se vztahují všechny podmínky způsobilosti pro základní platbu (SAPS)
- v případě obchodní korporace splňuje podmínky fyzická osoba, která vykonává nad obchodní korporací účinnou a dlouhodobou kontrolu, pokud jde o rozhodnutí týkající se řízení, zisků a finančních rizik v příslušném kalendářním roce podání žádosti o poskytnutí platby pro mladé zemědělce. Takovou osobou se rozumí většinový společník nebo více fyzických osob držiteli dohromady většinový podíl na základním kapitálu obchodní korporace
- v případě obchodní korporace se za zřízení zemědělského podniku rovněž považuje převzetí většinovým společníkem nebo více fyzickými osobami držiteli většinový podíl na základním kapitálu obchodní korporace

Platba pro malé zemědělce (SF)

Tato platba má stabilizovat příjem aktivních zemědělců s maximální výměrou farmy 10 ha. Platba může být poskytnuta maximálně na 4 hektary bez ohledu na výměru, kterou tito zemědělci obhospodařují a kterou si uvedli v žádosti o poskytnutí platby. Platba je poskytována formou platby na hektar využívané zemědělské půdy. Podniky v této kategorii nečerpají výhody z rozsahu, a tak jsou konkurenčně znevýhodněny oproti větším farmám.

Jedná se o intervenci nahrazující všechny ostatní přímé platby. Pokud žadatel požádá o platbu pro malého zemědělce, nemůže k tomu žádat o další přímé platby. Na základě jedné žádosti obdrží žadatel platbu, která se přibližně rovná součtu plateb BISS, CRISS a celofaremní ekoplatba. Platba je pro žadatele dobrovolná. Je na žadateli, zda se do ní zapojí anebo bude žádat na každou přímou platbu samostatně.

Intervence je nastavena v podobě roční platby plně oddělené od produkce na způsobilou výměru zemědělské půdy ohlášenou aktivním zemědělcem.

Podmínky způsobilosti

- Žadatel disponuje v Evidenci využití půdy podle uživatelských vztahů (LPIS) výměrou minimálně 1 ha způsobilé zemědělské kultury pro platbu BISS
- Evidence deklarované plochy v Evidenci využití půdy podle uživatelských vztahů (LPIS)
- Řádné zemědělské obhospodařování deklarované plochy
- Žadatel dodržuje podmínky podmíněnosti

13. Ochrana trvalých travních porostů v rámci podmíněnosti

Zemědělská plocha může být vymezena jako

- orná půda,
- trvalé kultury (jako vinice, chmelnice, školky, rychle rostoucí dřeviny a další),
- ostatní kultury (zalesněná půda, rybníky a další),
- trvalé travní porosty.

Trvalým travním porostem (TTP) se rozumí půda využívaná k pěstování trav nebo jiných bylinných píceňin na přírodních (přirozený osev) nebo uměle osetých (umělý osev) plochách udržovaná mechanicky nebo pastvou, která nebyla zahrnuta do střídání plodin v zemědělském podniku po dobu pěti a více let.

Legislativa

V rámci evropské legislativy je zavedení podmínek pro ochranu TTP v rámci podmíněnosti uloženo Přílohou III nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2021/2115, která stanoví rámec pro povinné požadavky na hospodaření podle směrnic a nařízení EU (PPH) a standardy dobrého zemědělského a environmentálního stavu půdy (DZES).

Cílem standardů DZES je přispět ke zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně, k řešení výzev v oblasti vody, k ochraně a kvalitě půdy a k ochraně a kvalitě biologické rozmanitosti.

Ochrana TTP v rámci standardů DZES

Standard DZES 1 zajišťuje obecnou ochranu proti přeměně TTP na zemědělskou půdu s jiným využitím tzn. na jinou zemědělskou kulturu než kulturu T. Účelem zachování ploch s TTP je zachování ploch se zásobami uhlíku.

Podmínky standardu stanoví, že má být dodrženo zachovávání trvalých travních porostů na základě poměru trvalých travních porostů k zemědělské ploše (ZP) na celostátní, regionální, subregionální úrovni, úrovni skupiny podniků nebo na úrovni podniku ve srovnání s referenčním rokem 2018. Maximální snížení ve srovnání s tímto referenčním rokem může představovat 5 %.

V ČR je tento poměr stanoven na národní (celostátní) úrovni.

To znamená, že poměr je stanoven z celkové zemědělské plochy (ZP) a celkové plochy TTP, kterou ohlásili v jednotné žádosti

- žadatelé přímých plateb a
- žadatelé o roční platby pro agroenvironmentálně – klimatické závazky (AEKO), pro oblasti s přírodním omezením (ANC) a oblasti Natura 2000.

Pro info: Poměr 2023 – ZP – 3 526 561,14 ha / TTP – 964 043,96 ha = 27, 34 %.

Rozdíl oproti roku 2018 (28, 11 %) = - 2,775 %

Environmentálně citlivé plochy (ECP)

V zájmu pozitivního vlivu TTP na životní prostředí, a to zejména vázáním uhlíku, a v zájmu dodržení uvedeného poměru ploch byly definovány plochy, u nichž je zakázána v rámci podmínek standardu změna kultury T to znamená, že je stanoven zákaz jejich rozorání.

Jedná se o plochy **mimo lokality Natura 2000** a jsou to tyto oblasti

- 1. a 2. zóny chráněných krajinných oblastí (CHKO) a na území národních parků (NP),
- národní přírodní rezervace, národní přírodní památky, přírodní rezervace a přírodní památky,
- silně erozně ohrožené oblasti,

- plochy dílů půdních bloků nebo jejich části, které se nachází 12 m od vodního útvaru,
- podmáčené a rašelinné louky (vymezené v LPIS ve vrstvě ENVIRO),
- ve 3. aplikačním pásmu nitratově zranitelných oblastí (ZOD).

Žadatel si může záměr změny kultury T tj. záměr rozorání TTP na daném DPB ověřit v systému evidence půdy (LPIS). Zde je uvedeno, zda DPB je vhodný k rozorání, tj. se nenachází nebo nezasahuje do lokality ECP a nedojde tedy ke vzniku ZMT plochy (plochy se změněnou kulturou T) a k následné sankci snížením dotace.

Změna kultury T na těchto ECP plochách je však povolena z těchto vyjmenovaných důvodů:

- do rozlohy 0,1 ha,
- podle zákona o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech č. 139/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů (KoPÚ),
- na ornou půdu v režimu ekologického zemědělství (R),
- na trvalou zemědělskou kulturu ovocný sad (S),
- na kulturu vinice (V) nebo rychlerostoucí dřeviny ve výmladkových plantážích (RRD), ale jen pokud jsou založeny mimo chráněné oblasti a podmáčené a rašelinné louky,
- změny na jinou trvalou kulturu (J),
- na plochu podle nařízení vlády upravujícího opatření zalesňování zemědělské půdy (L),
- změny na krajinné prvky (KP),
- změny na plochy v režimu agrolesnictví (ALS),
- změny na plochu se zemědělskou kulturou jiná (O).

Pokud i přesto dojde k situaci, že se poměr TTP vůči zemědělské ploše, vyčíslený na národní úrovni, změní o více, než je legislativou stanovená odchylka, bude spuštěn mechanismus zpětného zatravnění. Touto odchylkou se míní překročení rozdílu a podílu referenčního podílu a podílu každoročního o 5 %. Zemědělci poté budou vyzváni k zpětnému zatravnění výměry, které povede k navrácení poměru TTP do limitních hodnot.

Další podmínky k ochraně TTP upravuje **standard DZES 9**, jehož dalším cílem je ochrana TTP v lokalitách Natura 2000 tj. v lokalitách chráněných stanovišť a vybraných druhů ptáků vyplývající ze

- směrnice Rady 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin a
- směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/147/ES o ochraně volně žijících ptáků.

Podmínkou standardu DZES 9 je zákaz přeměny nebo orby trvalých travních porostů označených jako environmentálně citlivé oblasti s trvalými travními porosty **v lokalitách sítě Natura 2000**.

Změna kultury T je v lokalitách Natura 2000 povolena

- do rozlohy 0,1 ha,
- podle zákona o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech č. 139/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů (KoPÚ),
- změny na jinou trvalou kulturu (J),
- na základě povolení orgánu ochrany přírody, pokud nebudou dotčena evropská stanoviště nebo změna neovlivní předmět ochrany.

Porušení podmínek stanovených standardy je vyhodnocováno podle pravidel podmíněnosti a v důsledku těchto porušení je žadateli **snížena celková požadovaná výše dotace** nebo v krajním případě se může jednat až o celkové neposkytnutí dotace.

Další podmínky pro ochranu trvalých travních porostů v rámci návazných podmínek Zelené architektury jsou stanoveny podmínkami Celofaremní ekoplatby v rámci Režimů pro klima a životní prostředí (zpětné nebo náhradní zatravnění) a podmínkami agroenvironmentálně – klimatických závazků (AEKO).

14. Podmíněnost – DZES a PPH – oblasti působnosti, základní dělení, na co všechno se podmínky vztahují

Kontrola podmíněnosti: poskytování přímých plateb, některých intervencí rozvoje venkova je „podmíněno“ plněním podmínek zemědělci na udržování půdy v dobrém zemědělském a environmentálním stavu (DZES) a dodržováním povinných požadavků na hospodaření (PPH) v oblastech:

- Klima a životní prostředí, včetně vody, půdy a biologické rozmanitosti;
- Veřejné zdraví a zdraví rostlin;
- Dobré životní podmínky zvířat.

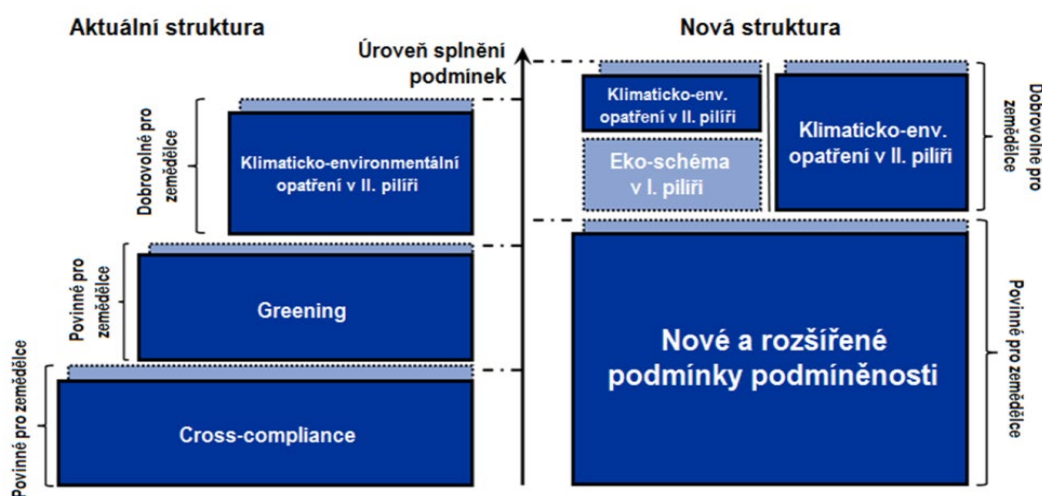
V případě, že žadatel o podpory tyto podmínky kdykoliv v průběhu daného roku nedodrží, může mu být snížena nebo, v krajním případě, neposkytnuta výplata vybraných podpor.

Plnění těchto povinností je ověřováno pomocí kontrolovaných požadavků. Jejich formu a metodu kontroly dle stanoveného legislativního rámce každá země EU stanovuje sama dle vlastních národních potřeb.

Podmínky podmíněnosti v rámci návaznosti podmínek **Zelené architektury** představují základní úroveň tzv. baseline.

Na tuto základní úroveň musí navazovat podmínky Celofaremní ekoplátby a podmínek intervencí (opatření) rozvoje venkova.

Znázornění návaznosti podmínek systému Zelené architektury oproti předchozím podmínkám SZP 2014-2020 představuje tento graf:

Standardy Dobrého zemědělského a environmentálního stavu (DZES) půdy: tento termín, anglickou zkratkou Good agricultural and environmental conditions (GAEC), označuje standardy hospodaření, které definuje každý členský stát Evropské unie dle svých národních specifik.

Postupy, které standardy stanovují, mají přispět k zachování kvality půdy, určují minimální úroveň péče o půdu a krajinu a ochranu vody a hospodaření s ní.

Standardy jsou nastavovány na základě rámce pro témata podmínek (změna klimatu, voda, půdy, biologická rozmanitost) stanoveného v příloze č. III nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2021/2115.

Podmínky standardů dobrého zemědělského a environmentálního stavu půdy platné v ČR jsou stanoveny nařízením vlády.

Podmínky pro zachování dobrého zemědělského a environmentálního stavu půdy jsou řešeny v rámci devíti standardů, které se týkají:

1. Zachování poměru trvalých travních porostů vůči zemědělské půdě
2. Ochrana mokřadů a rašelinišť (půd bohatých na uhlík)
3. Zákaz pálení bylinných zbytků
4. Zřízení ochranných pásů podél vodních toků
5. Obhospodařování půdy způsobem, který snižuje riziko degradace půdy a eroze
6. Minimální půdní pokryv půdy pro zamezení vzniku holé půdy v nejcitlivějších obdobích
7. Střídání plodin na orné půdě
8. Zachování krajinných prvků, zákaz ořezu keřů a stromů v období hnízdění a odchovu mláďat
9. Zákaz přeměny nebo orby trvalých travních porostů označených jako environmentálně citlivé oblasti s trvalými travními porosty v lokalitách sítě Natura 2000

Povinné požadavky na hospodaření (PPH) anglickou zkratkou Statutory Management Requirements (SMR): jedná se o požadavky, které jsou stanovené dle vybraných článků 11 aktů (nařízení a směrnic Evropské Unie). Jednotlivé požadavky jsou stanoveny nařízením vlády o stanovení požadavků podle aktů a standardů dobrého zemědělského a environmentálního stavu pro oblasti pravidel podmíněnosti a důsledků jejich porušení pro poskytování některých zemědělských podpor.

Přehled povinných požadavků na hospodaření (PPH):

PPH 1	Rámcová směrnice o vodách
PPH 2	Nitrátová směrnice
PPH 3	Ochrana ptáků
PPH 4	Ochrana přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin
PPH 5	Potravinové právo
PPH 6	Zákaz používání hormonálních látek
PPH 7	Přípravky na ochranu rostlin
PPH 8	Pesticidová směrnice
PPH 9	Ochrana telat
PPH 10	Ochrana prasat
PPH 11	Ochrana hospodářských zvířat

Dozorové organizace (kontrolní orgány)

Kontroly podmíněnosti provádí **5 dozorových organizací**:

Státní zemědělský intervenční fond (SZIF) kontroluje podmínky DZES1, DZES 2, DZES 3, DZES 4, DZES 5, DZES 6 DZES 7, DZES 8 a DZES 9

Česká inspekce životního prostředí (ČIŽP) kontroluje PPH 3 (*ochrana ptáků*) a PPH 4 (*ochrana EVL*)

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (ÚKZÚZ) kontroluje PPH 1 (*rámcová směrnice o vodách*) a PPH 2 (*nitrátová směrnice*), PPH 7 a 8 (*přípravky na ochranu rostlin*) a participuje na kontrole požadavků PPH 5 (*potravinové právo*), a delegovaně provádí kontroly standardu DZES 4 (*ochranné pásy podél vod*)

Státní veterinární správa (SVS) se podílí na kontrole povinných požadavků na hospodaření PPH 5 (*potravinové právo*) a PPH 6 (*zákaz používání některých látek v chovech zvířat*), dále provádí kontrolu plnění požadavků PPH 9, 10 a 11 (*welfare zvířat*);

Státní zemědělská a potravinářská inspekce (SZPI) participuje na kontrole PPH 5 (*potravinové právo*).

Počet a výběr kontrolního vzorku

Počet subjektů vybraných ke kontrolám podmíněnosti musí dosahovat míry nejméně 1 % všech žadatelů, tj. žadatelů

- o přímé platby,
- některé roční platby rozvoje venkova - pro agroenvironmentálně-klimatické závazky (AEKO), pro oblasti s přírodním omezením (ANC - Areas with Natural Constraints) a pro oblasti Natura 2000 v daném kalendářním roce.

Tato minimální míra kontrol je stanovena na úrovni každé příslušné dozorové organizace. Pro zajištění reprezentativnosti kontrolního vzorku je cca 25 % z minimálního počtu kontrolovaných zemědělců vybráno náhodným výběrem a cca 75 % je vybráno na základě analýzy rizik.

Hodnocení míry porušení

Nedodržení požadavků a podmínek standardů v rámci systému podmíněnosti je hodnoceno pomocí kritérií: rozsah, závažnost, trvalost a na základě opakování nebo hodnocení porušení jako úmyslné.

Sankce

Pro účely hodnocení při zjištění porušení stanovených podmínek platí, že za porušení požadavků se zpravidla ukládá sankce 3 %.

Tuto sankci lze snížit až na 1 % podle hodnocení kontrolního orgánu nebo i neuložit, pokud porušení jsou zanedbatelná.

Naopak při zjištění porušení se závažnými důsledky nebo pokud porušení představuje přímé nebezpečí pro veřejné zdraví či zdraví zvířat uplatní se vyšší procentní snížení 5 %.

V případě, že dochází k opakovanému porušení, úmyslnému porušení nebo je kontrola zcela ze strany žadatele zmařena, je celková výše podpor, které mají být poskytnuty, snížena výrazněji a může se jednat až o 100 % sankce, tj. celkové neposkytnutí dotace.

Vztah porušení u kontroly podmíněnosti a ostatních kontrol

Porušení požadavků podmíněnosti má dopad na výši požadovaných dotací, ale znamená současné porušení i požadavků národních právních předpisů, a proto nedodržením požadavků podmíněnosti se žadatel vystavuje také možnému postihu ve formě pokuty.

A platí i naopak, pokud u kontrolovaného subjektu, který nebyl cíleně vybrán ke kontrole podmíněnosti, proběhne kontrola národní legislativy a bude při ní zjištěno porušení kontrolovaného požadavku podmíněnosti, může mít toto porušení dopad také na výši požadovaných podpor.

Snížení výše požadovaných dotací nenahrazuje správní pokutu ani jakoukoli jinou sankci, která může být udělena kontrolním orgánem nebo soudem za porušení národních právních předpisů. Proto může dojít jak k uložení pokuty, tak ke snížení požadované výše dotace.

Sociální podmíněnost

Od roku 2025 jsou součástí základních požadavků podmíněnosti také požadavky z pracovních právních oblastí – z oblasti zaměstnanosti a ochrany zdraví a bezpečnosti při práci.

Informace o porušení vybraných požadavků zemědělskými subjekty na základě pravomocných rozhodnutí předává Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) nejméně jednou ročně přímo Státnímu zemědělskému intervenčnímu fondu (SZIF).

Sankce za nedodržení těchto požadavků je zpravidla ve výši 3 %, v případě závažnějších zjištění ve výši 5 %.

15. Přímé platby – schéma pro klima, životní prostředí a dobré životní podmínky zvířat (ekoschématata) – podmínky způsobilosti pro platbu

Právní základ:

Článek 31 - Nařízení EP a Rady (EU) č. 2021/2115 ze dne 2. prosince 2021

Ekoschématata jsou nedílnou součástí provádění strategického plánu SZP pro Zelenou architekturu, kterou musí členské státy zavést, aby přispěly ke specifickým cílům SZP v oblasti životního prostředí a klimatu. Každoročně musí členské státy na ekoschématata vyčlenit minimálně 25 % své obálky na přímé platby. Provádění ekoschémat je pro zemědělce dobrovolné.

V rámci Režimů pro klima, životní prostředí a dobrých životních podmínek zvířat jsou v předloženém Strategickém plánu SZP ČR pro období 2023-2027 plánovány tyto intervence:

- Celofaremní ekoplatba
- Ekoplatba na podporu udržitelného hospodaření se živinami (od roku 2025)
- Ekoplatba na podporu nových krajinných prvků (od roku 2025)
- Ekoplatba na podporu pásového střídání plodin (od roku 2025)
- Ekoplatba na podporu údržby krajinných prvků (od roku 2025).

Celofaremní ekoplatba (2 úrovně – základní a prémiový stupeň)

Základní principy celofaremního pojetí:

Jedná se o roční platbu oddělenou od produkce na způsobilý hektar, příjemcem jsou uživatelé půdy evidovaní v LPIS, kteří se dobrovolně zaváží k provádění podmínek v rámci této intervence. Celofaremní ekoplatba se skládá z řady požadavků (podmínek), které si nelze volit samostatně a které zemědělec musí splnit na všech zemědělských kulturách, které obhospodařuje.

V celofaremním pojetí ekoplatby jsou stanovené povinnosti vůči jednotlivým zemědělským kulturám (T, G, R, U, S, V, C, J, D, K), které jdou jednak nad rámec podmíněnosti a zároveň vhodně doplňují některé z podmínek podmíněnosti. Při splnění podmínek celofaremní ekoplatby pro všechny relevantní kultury podniku má žadatel nárok na platbu na veškerou výměru podniku.

Prémiový stupeň celofaremní ekoplatby

Nadstavbová část intervence reaguje na velmi omezené pokrytí zemědělské půdy krajinnými prvky a dále na existenci znečištění vod ze zemědělsky využívaných ploch. Cílem intervence je zajištění ochrany a rozvoje stanovišť a druhů mimo chráněná území a navýšit zastoupení neproduktivních ploch v zemědělské krajině.

Obecné podmínky plnění prémiového stupně:

- Jedná se o nadstavbu celofaremní ekoplatby.
- Žadatel má povinnost splnit podmínky základního stupně celofaremní ekoplatby

Možnosti plnění Prémiového stupně celofaremní ekoplatby:

- Vyčlenění plochy pásů podél vodních toků
- Vyčlenění neproduktivní plochy ve výši 7 % z orné půdy subjektu
- Kombinací obou opatření

Ekoplatba na podporu udržitelného hospodaření se živinami (od roku 2025)

Cílem ekoplatby na podporu udržitelného hospodaření se živinami je snížit ztráty dusíku (N) a fosforu (P) z půdy, při udržení základní půdní úrodnosti, a to v přímé návaznosti na hospodaření s organickou hmotou v půdě. Plnění požadavků celofaremní ekoplatby jsou

podmínkou i pro tuto ekoplatbu. Pro účely této ekoplatby se hodnotí dodání fosforu a dusíku do půdy v daném hospodářském roce.

Bilance dusíku se počítá stejně jako bilance v zemědělských závodech hospodařících ve zranitelných oblastech. Rozdíl je pouze v tom, že se pro tuto ekoplatbu bilance hodnotí jen na orné půdě, v jednom roce a povolený bilanční přebytek je nižší.

Ekoplatba na podporu nových krajinných prvků (od roku 2025)

Posílení podpory krajinných prvků je v tomto případě realizováno zavedením nové ekoplatby, která cíleně směřuje k podpoře vzniku nových krajinných prvků, resp. poslouží jako kompenzace vynětí plochy při vzniku krajinného prvku z dosavadní zemědělské produkce. Nová ekoplatba je komplementárním nástrojem k podporám resortu životního prostředí, ze kterých jsou hrazeny investice na vznik krajinných prvků (náklady terénních prací, pořízení sazenic apod.). Tvorba krajinných prvků, jako jsou meze, stromořadí, nebo mokřady, je jedním ze stěžejních řešení problémů české zemědělské krajiny. Krajinné prvky podporují půdní i nadzemní biodiverzitu, zadržují vodu, zpestřují krajinu, snižují znečištění vodních zdrojů pesticidy a živinami.

Ekoplatba na podporu pásového střídání plodin (od roku 2025)

Zavedením této nové ekoplatby se reflektují moderní postupy udržitelného zemědělského hospodaření. Pásové střídání plodin představuje účinné opatření proti vodní i větrné erozi, využívá ochranný účinek vegetačního pokryvu. Jedná se o organizační opatření na celém dílu půdního bloku, které spočívá v pravidelném střídání pásů plodin chráněných s nízkým protierozním účinkem a pásů plodin ochranných s vysokým protierozním účinkem zakládáných ve směru blízkému vrstevnicím. Zvýšená retenční schopnost a infiltrace významně sníží povrchový odtok na ochranných pásech, což vede ke snížení erozního smyvu. Návrh základních parametrů a podmínek této intervence vychází z certifikované metodiky „Pásové střídání plodin jako protierozní adaptační opatření v pozemkových úpravách“.

Ekoplatba na podporu údržby krajinných prvků (od roku 2025)

K posílení ochrany krajinných prvků a péče o ně je navrhována nová ekoplatba, která cílí na udržování krajinných prvků v dobrém stavu. Platba by měla motivovat zemědělce k péči o krajinné prvky tak, aby plnohodnotně plnily svoji environmentální funkci v zemědělské krajině, nedocházelo k jejich degradaci či zániku. Platba je komplementárním nástrojem k podporám resortu životního prostředí, které jsou poskytovány jiným žadatelům než zemědělcům, např. vlastníkům krajinného prvku, obcím, neziskovým organizacím apod. Ustanovení upravuje podmínky pro poskytnutí ekoplatby na podporu údržby krajinných prvků. Pro účely plnění podmínky byly vůči typům krajinných prvků či jejich specifickým plochám definovány požadavky na dobrý stav krajinného prvku. Parametry byly definovány na základě odbornosti a dlouhodobé praxe Agentury ochrany přírody a krajiny, zároveň respektují pravidla Integrovaného administrativního a kontrolního systému SZP, tzv. IACS.

16. AKIS – popište a vysvětlete zemědělský znalostní a inovační systém

AKIS je tvořen celou řadou aktérů. Jsou zde poradci, výzkumné organizace, organizace poskytující vzdělávání a poradenství, svoji roli zde mají technologické platformy, neformální sítě, demonstrační farmy či operační skupiny Evropského inovačního partnerství (EIP). Mezi státní organizace patří zejména Ministerstvo zemědělství (MZe) se svojí Sítí SZP a nově zřízeným Koordinačním orgánem AKIS a také podřízenou organizací ÚZEI (Ústav zemědělské ekonomiky a informací), která zajišťuje certifikaci poradenských subjektů a akreditaci poradců. Důležitým partnerem MZe je Ministerstvo životního prostředí (MŽP), jehož podřízené organizace poskytují poradenství zemědělcům/lesníkům. V rámci Strategického plánu SZP (SP SZP) je využito vhodných nástrojů AKIS k posílení rozvoje a zvýšení využití inovací a přenosu informací, a to v rámci průřezového cíle 10 spočívající v modernizaci odvětví prostřednictvím podpory a sdílení znalostí, inovací a digitalizace v zemědělství a ve venkovských oblastech a napomáhání k jejich realizaci v praxi. AKIS je v rámci SP SZP podpořen zejména třemi intervencemi: Podpora operačních skupin a projektů EIP (zavádění inovací do praxe), Podpora vzdělávání (semináře, workshopy atd.), Podpora poradenství (individuální, specializované, zřízení poradenské služby, e-learning, zvyšování kompetence poradců).

Stručný popis hlavních aktérů AKIS v ČR:

Státní organizace

MZe má roli garanta strategického směřování, provádí implementaci opatření SZP. MZe garantuje podporu vzdělávání, poradenství, výzkumu a sítí (finančně a metodicky). Je garantem pravidel akreditace poradců, certifikace poradenských subjektů, akreditace vzdělávacích subjektů a podporuje také šíření inovací (např. podporou projektů EIP či Demonstračních farem). Šíří informace pomocí webových stránek, vedením přímo, nebo ve spolupráci s podřízenými organizacemi různých registrů, tiskových materiálů, pořádáním seminářů.

Koordinační orgán AKIS, zřízen na MZe (Odbor precizního zemědělství, výzkumu a vzdělávání – 13130), pro vyhodnocování toků znalostí a jejich efektu, což umožní zprostředkovávat a zlepšit vazby mezi aktéry AKIS a vést je ke spolupráci.

Sít' SZP (realizuje ji Celostátní síť pro venkov – CSV) je zřízena MZe, mimo jiné pro účely vzájemného navazování kontaktů mezi organizacemi a správními orgány, poradci, výzkumnými pracovníky a dalšími inovátory v oblasti zemědělství a rozvoje venkova na vnitrostátní úrovni a podporu zavádění inovací do praxe; napomáhání šíření dobré praxe.

SZIF (Státní zemědělský intervenční fond) - akreditovaná platební agentura, provádí administraci opatření financovaných z evropských i národních zdrojů.

ÚZEI realizuje akreditace poradců, vede jejich registr, zajišťuje pravidelnou odbornou přípravu poradců, poskytuje vzdělávání různých cílových skupin ve spolupráci s resortními organizacemi poskytujícími vzdělávání a provádí resortní výzkum. ÚZEI certifikuje poradenské subjekty, rozvíjí výzkum ve sdílení znalostí a faktorů působících na tok znalostí v AKIS. Prostřednictvím své knihovny získává, zpracovává, uchovává a zpřístupňuje odbornou literaturu pro oblasti zemědělství a potravinářství.

MŽP, a především odpovídající podřízené organizace přímo poskytují poradenství zemědělcům a lesníkům zejména (ale nejen) v chráněných oblastech (**AOPK** - Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, **NP** - Národní parky).

Ostatní poskytovatelé poradenství, vzdělávání a realizující výzkum

Organizace poskytující poradenství, vzdělávání a výzkum – výzkumné organizace, zemědělská sdružení (zástupci specifických skupin zemědělců), odborné svazy, soukromé společnosti. Jsou zdrojem odborných informací pro poradce a také je poskytují ve formě vzdělávání a poradenství přímo zemědělcům.

Poradci (nezávislé osoby) poskytují poradenství a někteří participují na poskytování vzdělávání. Část z nich jsou akreditovaní a část neakreditovaní poradci. Někteří jsou tzv. brokery (facilitátory) v rámci operačních skupin EIP.

Poradenské organizace poskytují nezávisle poradenství zaměřené na zemědělství.

Technologické platformy zajišťují sběr potřeb v přenosu znalostí a zprostředkovávají přenos informací podnikatelům v zemědělství, potravinářství a lesnictví a mezi výzkumem a praxí. Soustředí se také na sdílení znalostí mezi aktéry. Jsou různého zaměření: potraviny, ekologické zemědělství, rostlinná biotechnologie a zemědělství obecně. Členy jsou různí aktéři v AKIS.

Neformální sítě různých aktérů AKIS, zaměřené na vybraná témata, které jsou otevřené spolupráci s různými aktéry.

NNO, nevládní organizace, které jsou zaměřeny na ochranu životního prostředí, které poskytují zemědělcům poradenství a vzdělávání a i MAS (místní akční skupiny), které využívají také různých forem vzdělávání na podporu svých cílů.

Dodavatelé vstupů (potenciálně i někteří odběratelé komodit): poskytují informace a vzdělávání, které vychází z jejich role na trhu (nejsou nezávislí poradci).

17. Přímé platby – podpora příjmu vázaná na produkci – podporované komodity a podmínky způsobilosti pro platbu

Primárním cílem podpory příjmu vázané na produkci (Coupled income support; CIS) je podpořit citlivé zemědělské sektory v rámci zlepšení jejich konkurenceschopnosti, udržitelnosti nebo kvality.

Na programové období 2023–2027 Česká republika rozhodla o podpoře citlivých zemědělských sektorů ve výši 15 % roční obálky na přímé platby, jde o průměrnou roční částku zhruba 3,15 mld. Kč. Finanční prostředky mají směřovat na škrobové brambory, chmel, ovoce, zeleninu, cukrovou řepu, bílkovinné plodiny, masná telata, dojnice, a na pasené ovce a kozy.

Podpora příjmu vázaná na produkci v letech 2023–2027 v ČR se zaměřením na jednotlivé podporované komodity a podmínky způsobilosti k poskytnutí daných plateb:

Společné podmínky pro poskytnutí podpor:

- Žadatel je **zemědělský podnikatel** = zápis v EZP ode dne podání JŽ do 31. srpna roku podání žádosti
- Žadatel je **aktivní zemědělec** = ke dni podání JŽ
- Žadatel má zřízený přístup do informačního systému SZIF - **Portálu farmáře SZIF** = přístup ode dne podání JŽ minimálně do doručení rozhodnutí o žádosti
- Žadatel dodržuje **podmínky podmíněnosti (CC)**= celý kalendářní rok

1. Podpora příjmu vázaná na produkci škrobových brambor

Podmínky způsobilosti - souhrn:

- Minimální výměra 1 hektar zemědělské půdy evidované v LPIS jako standardní orná půda
- Pěstování škrobových brambor po stanovené období
- Prokázání dodávky škrobu ke zpracování ve výši **min. 6 tun škrobu na ha**
- **Prokázání použití uznané sadby 2 t/ha**

2. Podpora příjmu vázaná na produkci chmele

Podmínky způsobilosti - souhrn:

- Minimální výměra je 1 ha zemědělské půdy s kulturou chmelnice
- Na deklarované ploše musí být pěstován chmel
- Deklarovanou výměru musí mít žadatel evidovanou v LPIS a současně v registru chmelnic (sklízňová + pomocná plocha) na sebe ode dne doručení žádosti do 31. 8. příslušného roku

3. Podpora příjmu vázaná na produkci cukrové řepy

Podmínky způsobilosti - souhrn:

- Minimální výměra je 1 ha zemědělské půdy evidované v LPIS jako standardní orná půda
- Stanoveno minimální množství použitého osiva **0,8 výsevní jednotky/hektar**
- Předložení smlouvy na dodávku cukrové řepy ke zpracování

4. Podpora příjmu vázaná na produkci ovoce

Podmínky způsobilosti - souhrn:

- Minimální výměra 1 ha zemědělské půdy evidované v LPIS jako druh zemědělské kultury ovocný sad a současně evidovanou v evidenci ovocných sadů podle § 3q zákona o zemědělství. V případě ovocného druhu jahodník je požadovaným evidovaným druhem zemědělské kultury standardní orná půda
- **Ovocné druhy s vysokou pracností:** slivoň švestka (kromě myrobalánu), broskvoň, višěň, rybíz černý, rybíz červený, rybíz bílý, maliník, jahodník, angrešt a kanadská borůvka.

- **Ovocné druhy s velmi vysokou pracností:** jabloň, meruňka, hrušeň a třešeň.
- Sady vysázené po roce 2000
- Podporovány mohou být jen výsadby, které jsou evidovány v Registru (evidenci) sadů, které mají přesně definované stáří, druh, odrůdu (nelze evidovat jen podnože), počet životaschopných jedinců a další parametry
- Podporované budou sady, které jsou obhospodařovány v režimu intenzivního ovocnářství, proto bude požadován minimální výnos daného ovocného druhu na hektar
- Podmínka minimální úrovně produkce neplatí v případě zásahu vyšší moci

5. Podpora příjmu vázaná na produkci zeleniny

Podmínky způsobilosti - souhrn:

- Minimální výměra 1 ha zemědělské půdy evidované v LPIS s kulturou standardní orná půda. V případě zeleninového druhu chřest, reveň a křen selský víceletý je požadovaným evidovaným druhem zemědělské kultury "plocha s víceletými produkčními plodinami"
- **Zeleninové druhy s vysokou pracností:** kukuřice cukrová, tykev, s výjimkou tykve fíkolisté, olejné a pomíchané, hrách zahradní, fazol zahradní, celer naťový, špenát nebo petržel naťová
- **Zeleninové druhy s velmi vysokou pracností:** zelí hlávkové, kapusta hlávková, kapusta růžičková, květák, brokolice, kedluben, mrkev, petržel kořenová, pastinák, celer bulvový, ředkev, ředkvička, řepa salátová, rajče, paprika, okurky nakládačky, okurky salátové, cibule, šalotka, česnek, pór, saláty, čekanka, pekingské zelí, celer řapíkatý, pažitka, chřest, reveň, křen selský jednoletý, křen selský dvouletý, roseta setá
- Pěstování zeleniny určené k lidské konzumaci
- Stanoveny minimální počty pro výsev/výsadbu u každé výše uvedené plodiny
- **Stanoven minimální výnos vlastní produkce hrachu zahradního, kukuřice cukrové a ředkve**

6. Podpora příjmu vázaná na produkci bílkovinných plodin

Podmínky způsobilosti - souhrn:

- Minimální výměra 1 ha zemědělské půdy evidované v LPIS jako standardní orná půda
- Pěstování vyjmenovaných bílkovinných plodin po stanovené období (od 1. června do 15. července příslušného kalendářního roku)
- Bílkovinné plodiny jsou: hrách (včetně pelušky), bob, lupina, sója, vaječná, jetel, štírovník, vičenec, tollice, komonice, vikev, směs bílkovinných plodin nebo směs bílkovinných plodin s obilovinami nebo travami, přičemž bílkovinné plodiny musí tvořit v porostu více než 50 %

7. Podpora příjmu vázaná na produkci hovězího masa

Podmínky způsobilosti - souhrn:

- Narozené masné tele a jeho chov na hospodářství žadatele minimálně po dobu 1 měsíce
- Řádná identifikace a evidence zvířat
- Otec masného telete musí být registrován v Ústředním registru plemeníků některého ze stanovených masných plemen skotu
- Matka masného telete musí být vedena ode dne narození telete minimálně do dne podání žádosti v nedojeném systému chovu s minimálně 50% podílem krve masného plemene nebo jejich kombinace
- ode dne narození telete podle odstavce 1 minimálně do dne podání žádosti s minimálně 50% podílem krve masného plemene skotu nebo jejich kombinace podle přílohy č. 18 k tomuto nařízení
- Žadatel nesmí porušit zákon na ochranu zvířat proti týrání č. 246/1992 Sb.
- Podpora bude poskytnuta na počet způsobilých zvířat na základě údajů v Ústřední evidenci

8. Podpora příjmu vázaná na produkci mléka

Podmínky způsobilosti - souhrn:

- Chov krav s tržní produkcí mléka po stanovené období na hospodářství žadatele (ke dni 31. března příslušného kalendářního roku na hospodářství žadatele)
- Řádná identifikace a evidence zvířat
- Minimální počet jsou 2 ks zvířat
- Žadatel s více než 10 ks musí být zapojen do jednoho ze schémat kvality chovu (ekologické zemědělství, kontroly mléčné užitkovosti, registrace SVS nebo certifikát kvality Q CZ)
- Žadatel nesmí porušit zákon na ochranu zvířat proti týrání č. 246/1992 Sb.
- Podpora bude poskytnuta na počet způsobilých zvířat na základě údajů v Ústřední evidenci

9. Podpora příjmu vázaná na chov pasených ovcí nebo koz

Podmínky způsobilosti - souhrn:

- Chov a pastva ovcí a koz po stanovené období (nejméně od 15. 5. do 11. 9. příslušného kalendářního roku)
- Řádná identifikace a evidence zvířat po stanovené období
- Minimální počet je 14 ks zvířat
- Oprávněné k platbě jsou samice nad 12 měsíců
- Žadatel nesmí porušit zákon na ochranu zvířat proti týrání č. 246/1992 Sb.
- Žadatel do žádosti uvede seznam nepasených stájí či seznam individuálních nepasených zvířat z pasené stáje
- Podpora bude poskytnuta na počet způsobilých zvířat na základě údajů v Ústřední evidenci

18. Přímé platby – finanční obálka a její rozdělení – převody, přiděly na jednotlivé platby

Finanční obálka pro přímé platby se odvíjí od tzv. **víceletého finančního rámce**, jenž vytyčuje celkový rozpočet Unie pro dané programové období. Současný víceletý finanční rámec byl stanoven Nařízením EU č. 2020/2093, a to pro programové období 2021–2027.

Dle Nařízení EU č. 2021/2116 probíhá financování intervencí a opatření v rámci SZP ze souhrnného rozpočtu Unie prostřednictvím **Evropského zemědělského záručního fondu (EZZF)** a Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV). Z uvedeného evropského předpisu rovněž vyplývá, že intervence formou přímých plateb jsou financovány z EZZF, a to na základě strategického plánu SZP.

Celková finanční obálka pro přímé platby je stanovena v Příloze V Nařízení EU č. 2021/2115 jako finanční přiděl, a sice ve výši **cca 855 mil. EUR** pro příslušné kalendářní roky programového období. Celková částka na jednotlivé typy intervencí formou přímých plateb, kterou lze na příslušný kalendářní rok přidělit, nesmí tento finanční přiděl překročit.

V rámci svého strategického plánu se může členský stát rovněž rozhodnout převést **až 25 %** svého přidělu na přímé platby do svého přidělu EZFRV a naopak.

Nařízení EU č. 2021/2115 umožňuje stanovit strop pro částku základní podpory příjmu pro udržitelnost (BISS), která má být poskytnuta zemědělci za daný kalendářní rok (tzv. **zastropování**), a to snížením částky přesahující 100 000 EUR o 100 %, anebo částky přesahující 60 000 EUR až o 85 % (tzv. **degresivita**). Částku odpovídající případnému snížení plateb lze následně použít především jako příspěvek k financování doplňkové redistributivní podpory příjmu pro udržitelnost (CRISS), a následně k financování dalších intervencí, které jsou součástí přímých plateb oddělených od produkce.

Nařízení EU č. 2021/2115 rovněž umožňuje celý tento výsledek snížení plateb, nebo jeho část, převést do EZFRV, tj. použít jej k financování typů intervencí spadajících pod tento fond. Česká republika se rozhodla neuplatňovat zastropování ani tzv. degresivitu základní podpory příjmu, neboť by to vytvořilo vysokou administrativní zátěž na straně žadatelů a také povinnost zavádět nové kontrolní postupy, což by zvýšilo náklady orgánu státní správy. Namísto toho bylo přerozdělení finančních prostředků od větších zemědělců k malým a středním zemědělcům zajištěno navýšením finančních prostředků vyhrazených na redistributivní platbu na 23 %.

Z obálky přímých plateb je možné podpořit financování **SOT**, a to až ve výši **3 %** z celkové obálky finančních prostředků přímých plateb. V ČR je tento převodu finančních prostředků aplikován.

Přiděly na jednotlivé platby dle Strategického plánu

a) Základní podpora příjmu pro udržitelnost (BISS)

Členské státy poskytují základní podporu příjmu formou roční platby oddělené od produkce na způsobilý hektar. Obálka na tuto podporu je tvořená výsledným obsahem rozpočtu přímých plateb po odečtení cílenějších podpor, jako je ekoplatba, platba pro mladé zemědělce, redistributivní platba či podpory vázané na produkci. Dle Strategického plánu ČR tvoří obálka **více než 30 %** z celkové obálky finančních prostředků přímých plateb.

b) Doplňková redistributivní podpora příjmu pro udržitelnost (CRISS)

Členské státy zajistí přerozdělení přímých plateb z větších zemědělských podniků na menší nebo střední podniky tím, že zemědělcům, kteří mají nárok na platbu v rámci základní podpory příjmu (BISS), poskytují redistributivní podporu příjmu formou roční platby oddělené od produkce na způsobilý hektar.

Pro tuto platbu je členský stát povinen **vymezit alespoň 10 %** z celkové obálky finančních prostředků přímých plateb. Vymezit méně než 10 % je možné pouze v odůvodněných případech, pokud je dostatečná redistribuce finančních prostředků zabezpečená jinými nástroji podporujícími menší a střední podniky. Za tyto nástroje lze považovat například zastropování anebo degresivitu. V ČR je finanční přiděl pro tuto platbu stanoven ve výši **23 %** z celkové obálky finančních prostředků přímých plateb.

c) Doplnková podpora příjmu pro mladé zemědělce

Pro každý členský stát je stanovena minimální částka (alespoň 3 % přídělu určeného pro přímé platby), kterou musí stát vymezit na dosažení specifického cíle „získávat a udržet mladé zemědělce a nové zemědělce a usnadňovat udržitelný rozvoj podnikání ve venkovských oblastech“. Na základě analýzy situace z hlediska silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb (tzv. „analýza SWOT“) a identifikace potřeb, které je třeba řešit, se tato částka použije buď na jeden, nebo oba tyto typy intervencí:

- a) doplňková podpora příjmu pro mladé zemědělce – podpora v rámci přímých plateb
- b) zahájení činnosti mladých zemědělců – podpora v rámci II. pilíře SZP.

V ČR je povinný finanční příděl rozdělen mezi obě výše uvedené platby a činí povinné minimum, tedy **3 %** z celkové obálky finančních prostředků přímých plateb.

d) Platba pro malé zemědělce

Platba tvoří alternativu ke všem přímým platbám. Její finanční obálka se v ČR tvoří z konkrétně účelově nezacílené části obálky přímých plateb a tvoří **0,4 %** z celkové obálky finančních prostředků přímých plateb. Roční platba pro jednotlivé zemědělce nesmí přesáhnout částku 1 250 EUR.

e) Podpora příjmu vázaná na produkci

Členské státy mají možnost vymezit část rozpočtu přímých plateb na podporu příjmu vázanou na produkci. Intervence členských států pomáhají podporovaným odvětvím a produkcím nebo jejich specifickým druhům zemědělské činnosti, kterým čelí, a to zlepšováním konkurenceschopnosti, udržitelnosti nebo kvality. Podpora má podobu roční platby na hektar nebo zvíře. Vzhledem k orientaci podpory na produkci, je nutné nastavit maximální výši podpory, a to vzhledem k závazkům EU vs. WTO. Evropským nařízením je stanoveno, že podpora může činit maximálně **13 %** z obálky přímých plateb a dodatečně lze zafinancovat ještě maximálně **2 %** z obálky přímých plateb produkci bílkovinných plodin. ČR využívá dovolené maximum.

f) Dobrovolná schémata pro klima, životní prostředí a dobré životní podmínky zvířat (tzv. Ekoschématu anebo Ekoplatba)

Podpora konkrétního ekoschématu má podobu roční platby na všechny způsobilé hektary, na něž se závazky vztahují. Platby se poskytují jako:

- a) doplňkové platby k základní podpoře příjmu – podpora v rámci přímých plateb, nebo
- b) platby, které zcela či částečně kompenzují dodatečně vzniklé náklady a příjmy ušlé v důsledku přijatých závazků – podpora v rámci II. pilíře SZP.

Evropským nařízením je stanoveno, že podpora může činit **minimálně 25 %** z obálky přímých plateb. V ČR je pro tento typ podpory vyhrazeno necelých **30 %**.

19. Zápis dílů půdních bloků do LPIS a aktualizace LPIS (z pohledu platební agentury a z pohledu uživatelů)

Změny prováděné v LPIS se řídí právními předpisy, a to především:

- Zákonem o zemědělství – upraven zvláštní postup;
- Správním řádem – procesní postup;
- Kontrolním řádem – kontroly na místě.

Pokud nebyl uživatel dosud v evidenci půdy zaregistrován, je třeba nejprve provést jeho zápis do evidence půdy. Podnět k registraci uživatele a zařazení do evidence půdy může být podán na kterémkoli OPŽL v ČR a kterékoli OPŽL registraci nového uživatele může provést. Zapisuje se fyzická osoba a právnická osoba. U každé musí dojít k prokázání totožnosti.

Aktualizace evidence půdy probíhá na základě ohlášení uživatele, nebo z podnětu Fondu. Z podnětu Fondu se změny provádějí např. v případě, že Fond obdrží podnět od vlastníka pozemku, nebo i oprávněný anonymní podnět. Aktualizaci evidence půdy provádí místně příslušné pracoviště OPŽL, v jehož obvodu se díl půdního bloku (DPB) nachází.

Při zahájení řízení, které je spojeno s výzvou účastníkovi k doložení podkladů nezbytných pro rozhodnutí ve věci (právní důvody užívání/dohoda uživatelů odstraňující vzájemný rozpor atp.), je účastníkovi také poskytnuta lhůta pro seznámení se s podklady před vydáním rozhodnutí a dána možnost, aby se k podkladům vyjádřil. Mimo tuto výzvu lze v průběhu řízení využít další dokazovací prostředky, které jsou uvedeny ve správním řádu, nejčastěji se jedná o ohledání DPB na místě.

DPB se eviduje obvykle podle fyzických hranic v terénu (hranice musí být viditelně identifikovatelná), ne podle katastrální hranice.

Při aktualizaci DPB může zákres procházet následujícími stavy:

- ROZPRACOVANÝ – stav přípravného zákresu a nastavení data účinnosti.
- ROZPRACOVANÝ S PŘIŘAZENÝM NÁZVEM ŘÍZENÍ – stav, kdy je rozpracovaný návrh zařazen do řízení a připravený k prvnímu schválení auditem 0.
- AUDIT 0 – první právně platný stav; ještě stále plně editovatelný stav, ve kterém je doporučeno řešit veškeré případné nejasnosti.
- AUDIT 1 – schválení stavu pracovníkem, který zákres vytvořil a postupuje jej k posouzení na kontrolu „čtyř očí“ kolegovi; poslední stav, ve kterém DPB může být při řešení případných problémů a nejasností po stažení do stavu A0 upraven.
- AUDIT 2 – schválení druhým pracovníkem OPŽL, po něm již nelze provádět další úpravy a vrátit stav do stavu AUDIT 1.
- ÚČINNÝ DPB – stav DPB po provedení SW zúčinnění, ke kterému dochází den po dni, kdy byl proveden AUDIT 2 (pokud nebylo datum účinnosti nastaveno jinak).
- Ještě je možný stav NÁVRH NA ZRUŠENÍ, POTVRZENÉ ZRUŠENÍ, ZAMÍTNUTÝ NÁVRH.

Uživatel je povinen Fondu na jím vydaném formuláři ohlásit skutečnost, že došlo:

- a) ke změně průběhu hranice dílu půdního bloku nebo změně výměry způsobilé plochy dílu půdního bloku podle postupu podle odstavce 4 věty druhé,
- b) ke změně uživatele dílu půdního bloku,
- c) k ukončení užívání dílu půdního bloku,
- d) ke změně druhu zemědělské kultury na dílu půdního bloku dle kritérií stanovených v nařízení vlády podle § 3i, nebo
- e) ke změně průběhu hranice osázené plochy vinice na dílu půdního bloku, s druhem zemědělské kultury vinice stanovené nařízením vlády podle § 3i, nebo
- f) ke vzniku nového dílu půdního bloku, který není v evidenci půdy evidován, a to nejpozději do 15 dnů ode dne, kdy tato skutečnost nastala; ohlášení změny zveřejní Fond způsobem umožňujícím dálkový přístup.

Uživatel může také podat ohlášení přes svůj Portál farmáře, a to elektronickým ohlášením, které přijde do podatelny SZIF.

Státní zemědělský intervenční fond (SZIF) je akreditovanou platební agenturou – zprostředkovatelem finanční podpory z Evropské unie (EU) a národních zdrojů. Dotace z EU jsou v rámci Společné zemědělské politiky (SZP) poskytovány z Evropského zemědělského záručního fondu (EZZF) a v programovém období 2007–2013, 2014–2020, 2021–2027 také z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV). Program rozvoje venkova (PRV), který čerpá finanční prostředky z EZFRV, nahradil Horizontální plán rozvoje venkova (HRDP) a Operační program Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství (OP RVMZ).

Oblasti podpor administrované SZIF:

- Přímé platby (PP)
- Program rozvoje venkova (PRV) 2007–2013/2014–2020
- Strategický plán SZP (SP SZP) 2023–2027
- Společná organizace trhů (SOT):
 - Veřejné intervence
 - Soukromé skladování
 - Uznávání organizací producentů
 - Organizace producentů – operační programy
 - Školní projekty (Ovoce, zelenina, mléko a mléčné výrobky do škol)
 - Opatření na podporu včelařství
 - Propagace zemědělských produktů
 - Dovozní a vývozní licence, záruky
 - Sledování trhu vybraných komodit
- OP Rybářství (OPR) 2007–2013/2014–2020/2021–2027
- Národní dotace
- Značky kvalitních potravin
- LPIS

Státní zemědělský intervenční fond je organizačně uspořádán tak, aby mohl svým klientům zabezpečit bezproblémový průběh administrace žádostí o dotaci od jejich příjmu až po vyplacení. Vzhledem k velkému počtu klientů i širokému spektru dotačních podpor, o které mohou čeští zemědělci, lesníci a potravináři žádat, nabízí SZIF rovnoměrné pokrytí po celé České republice. Podporu zajišťuje prostřednictvím Centrály SZIF v Praze, Regionálních odborů v 7 městech a 65 okresních pracovišť Oddělení příjmu žádostí a LPIS.

SZIF je dále zodpovědný za zveřejňování údajů o příjemcích výše uvedených podpor. Tyto údaje musí obsahovat: jméno a příjmení příjemce, příp. oficiální název, název obce, kde příjemce sídlí nebo je registrován, výši vyplacených částek ve finančním roce, povahu a popis opatření, ke kterým se podpora vztahuje.

SZIF hraje roli prostředníka v komunikaci mezi resortem zemědělství a klienty. Komunikace s klienty probíhá na denní bázi, a to vždy se snahou přispět k jejich úspěšnému podnikání v souladu s podmínkami SZP. SZIF tak společně se svými klienty a předmětem své činnosti utváří celkový obraz českého venkova a zemědělského sektoru v ČR.

SZIF dále zajišťuje regionální aktivity v rámci činnosti Celostátní sítě pro venkov.

V SZIF pracuje cca 1 300 zaměstnanců, na centrálním pracovišti je zaměstnána přibližně třetina z nich, dvě třetiny působí v rámci jednotlivých pracovišť po celé ČR. V našich řadách jsou zaměstnanci nejrůznějších profesí od administrativních pracovníků přes právníky, auditory až po kontrolory nebo specialisty v oboru IT.

Seznam odborné literatury a seznam mezinárodních smluv, právních předpisů, usnesení vlády, služebních předpisů a jiných dokumentů:

- a) Smlouva o fungování Evropské unie,
- b) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2115 ze dne 2. prosince 2021, kterým se stanoví pravidla podpory pro strategické plány, jež mají být vypracovány členskými státy v rámci společné zemědělské politiky (strategické plány SZP) ,
- c) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2116 ze dne 2. prosince 2021 o financování, řízení a monitorování společné zemědělské politiky,
- d) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2117 ze dne 2. prosince 2021, kterým se mění nařízení (EU) č. 1308/2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty,
- e) prováděcí nařízení Komise (EU) 2021/2289 ze dne 21. prosince 2021, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2115 o předkládání obsahu strategických plánů SZP a o elektronickém systému pro bezpečnou výměnu informací
- f) nařízení Rady (EU, Euratom) 2020/2093 ze dne 17. prosince 2020, kterým se stanoví víceletý finanční rámec na období 2021–2027
- g) zákon o zemědělství,
- h) zákon o Státním zemědělském intervenčním fondu
- i) Strategický plán Společné zemědělské politiky na období 2023–2027 pro Českou republiku
- j) www.mze.gov.cz
- k) www.szif.cz